

Glasnik Općine Klana

Peti rođendan Multimedijalnog centra u Klani

Klanjska plesna priča - ponovno plasman na svjetsko prvenstvo

Island - čarobni otok leda i vatre

Za nakladnika:
Matija LAGINJA

Uredništvo:
Robert SIMČIĆ
Ivana MARINČIĆ
Anton STARČIĆ

Glavna urednica:
Željka ŠARČEVIĆ

Fotografije:
Robert SIMČIĆ
Arhiva

Oblikovanje i tisak:
Tiskara HELVETICA

Naklada:
1100 primjeraka
Izlazi povremeno

Na naslovnoj stranici:
Planinski božur na Gumanački
Foto: Matija Laginja

Riječ urednice

Poštovani čitatelji Glasnika Općine Klana,

s prvim ljetnim danima izašao je i novi broj našeg lista. Kao i obično, u ovom smo broju nastojali popratiti sve događaje koji su obilježili naš kraj u posljednjih šest mjeseci. Tako su popraćene aktivnosti maškara, Jurjeve na Liscu, kulturni događaj Dani Matka Laginje i sve ostalo što se događalo na području općine Klana. U uvodnom je dijelu načelnik, Matija Laginja, izložio aktivnosti i najvažnije projekte koji se trenutno provode u Općini Klana. Od ostalih rubrika izdvojili bismo savjete iz liječničke ordinacije u kojima nas naša doktorica savjetuje kako sačuvati zdravlje, uz što je vezana i rubrika Bilje našeg kraja u kojoj je ovoga puta rečeno nešto više o koprivi i njezinim ljevkovitim svojstvima. Vjerujem da će Vam zanimljiv biti i putopis naše

mještanke Tee Mayhew koja je boravila na Islandu i to je nezaboravno iskustvo odlučila podijeliti s nama te intervju s uspješnim mladim plesačicama iz plesne skupine "Stars".

Želim Vam ugodno čitanje 26. broja Glasnika te Vam u ime uredništva i svoje osobno ime čestitam Dan državnosti!

Vaša urednica, *Željka Šarčević, prof.*

Svim mještanima i čitateljima
Glasnika Općine Klana
čestitamo Dan državnosti!

Općina Klana

Pustite ljeto u Vaš dom
kada i koliko želite!

ALU BEN PROZORI I VRATA

ALU I PVC PROGRAMI:

ALU BEN futur

ALU BEN futur+

ALU BEN duo

ALU BEN termo i

ALU BEN alu.

Rješenja za svaki prostor!

NOVO

POSLOVNICA VIŠKOVO
TEL. 051 543 034
Marićeva Draga 28, Viškovo
radno vrijeme 8-19 h
info@alu-ben.hr

POSLOVNICA PULA
TEL. 052 386 577
43. istarske divizije 107,
Pula

POSLOVNICA ZAGREB
TEL. 01 368 0088
Horvaćanska cesta 146a, Zagreb
radno vrijeme 8-18 h
zagreb@alu-ben.hr

ALU BEN
tvornica ALU I PVC stolarije

GEALAN

www.alu-ben.hr

Riječ načelnika

Na polovici smo 2010. godine i protekla je već godina dana otkako sam na čelu Općine Klana pa ću u sljedećem tekstu u par natuknica dati osvrt na najznačajnije radove i projekte.

- Na globalnom će planu ova godina biti obilježena daljnjim produbljivanjem najveće recesije nakon 1929. godine, a u Općini Klana aktivnostima na dva najveća projekta od njezinog osnutka. Pritom mislim na projekt geodetsko-katastarskih izmjera i projekt izgradnje srednjetačnog plinovoda do Klane. Na spomenute ću se projekte osvrnuti još i u narednim člancima.
- Kako većinu energije posvećujemo praćenju ovih dvaju projekata i zatvaranju financijske konstrukcije oko njih, u ova smo se teška vremena u Općini bavili i nekim drugim manjim zadacima. Tako smo početkom godine raspisali natječaj za kratkoročni zakup poslovnog prostora u vojarni Sv. Rok te privremeno popunili raspoloživ poslovni prostor, dok se ne definira prava namjena toga objekta.
- Raspisan je natječaj za zimsku službu i izabran je izvođač, Cenoza promet d.o.o. iz Lisca.
- Uređen je stan u zgradi Klana 20 (Palacin) koji će se dodijeliti najmoprimcu s liste prioriteta za davanje stanova u najam.
- Nastavili smo suradnju s dr. Ivanišem te smo i ove godine s Poliklinikom "Ivaniš" potpisali ugovor za specijalističke ultrazvučne preglede, prema kojem mještani općine Klana mogu, uz predočenje osobne iskaznice, izvršiti neograničeni broj ultrazvučnih pregleda vrata, štitne žlijezde, dojki, abdomena – jetre, žuči, gušterače, aorte, donje šuplje vene, slezene, bubrega, mokraćnog mjehura, prostate, orijentaciono male zdjelice, limfnih čvorova, te orijentaciono, želuca i crijeva.

Plin uskoro stiže u Klanu

- Potpisan je ugovor s Veterinarskom stanicom Rijeka za hvatanje i zbrinjavanje pasa i mačaka lutilica.
- Inicirana je sanacija i sanirani su depoziti na području Breze.
- Također, potpisan je ugovor i izdavanje publikacije o Općini Klana, čiju izradu je dipl.oec. Miljenko Fičor započeo još za vrijeme bivše općinske vlasti, a sada ju je kompletirao i dostavio.
- Gradskoj organizaciji Crvenog križa Rijeka su donirana sredstva u iznosu

- od 2.000,00 kuna za kupovinu vozila za invalide. Ista je organizacija pod pokroviteljstvom Općine, a u suradnji s Osnovnom školom i Dječjim vrtićem, izvela prezentaciju rada namijenjenu djeci, učenicima i mještanima.
- Kako je, nažalost, i ove godine požar poharao jednu obiteljsku kuću u našoj općini, nastradalima smo izašli u susret novčanom pomoći.
- Supotpisali smo ugovor za sufinanciranje građevinsko-obrtničkih radova za

Izgradnja vodospreme "Pećinica"

UVODNO SLOVO

mjene krova na školskoj sportskoj dvorani OŠ Klana prema kojem će Općina Klana u tu svrhu izdvojiti 20.000,00 kuna, odnosno 12,5% ukupne investicije, a na stražnjem je ulazu u Osnovnu školu Klana izgrađena rampa za invalide.

- Uz pomoć mještana Škalnice, obnovljene su klupe i igrala u parkiću u Škalnici.
- Županijska uprava za ceste izvela je na potezu Petrolejske ceste uz asfaltnu bazu Mariščina rekonstrukciju županijske prometnice što će doprinijeti preglednosti i sigurnosti prometovanja na tom dijelu prometnice.
- Izgradnjom vodovoda za buduću zonu za gospodarenje otpadom "Mariščina", izgradnjom vodospreme "Pećinica" te obnovom vodospreme "Boršt", stvaraju se preduvjeti za sigurniju i kvalitetniju opskrbu vodom na području općine Klana.
- Općina Klana je također bila i pokrovitelj Memorijala Zambelli te događanja na Liscu povodom mjesnog blagdana, Jurjeve.
- U narednom se razdoblju na prostoru ispred bivše vojarne u Klani planira održavati jedna nova manifestacija pod nazivom Klanjske ljetne noći.
- U završnoj smo fazi izbora projektanata za razna projektiranja na području općine Klana. S budućim projektantom će

Radovi na rekonstrukciji županijske ceste uz asfaltnu bazu Mariščina

se potpisati okvirni sporazum u trajanju od četiri godine.

- Za radnu zonu u vojarni potrebno je još ishoditi glavni projekt i građevinsku dozvolu pa potom možemo položiti kamen temeljac za građevinske radove uređenja infrastrukture.
- Nakon dostavljene kompletne dokumentacije, ovih bismo dana trebali dobiti građevinsku dozvolu za cestu u Kalužici čime se stvaraju preduvjeti za

prodaju građevinskih parcela za obiteljske kuće u tom dijelu naselja.

- U suradnji s GP Rijekom ove će se godine započeti s izradom urbanističkog plana uređenja zone Mariščina - UPU-2: 11 - proizvodna zona - asfaltna baza "Mariščina", koja sa sadašnjih cca 4 ha, raste, na po prostornom planu planiranih 11 ha.

*Načelnik Općine Klana
Matija Laginja, dipl. ing. šum*

Radna zona Vojarna Klana

Plin sve bliži Klanjcima

Kraju je privedena prva faza izgradnje plinovoda

U lipnju ove godine su završeni svi radovi u sklopu prve faze plinifikacije općine Klana. Radovi na dijelu trase koji prolazi tzv. Pertolejskom cestom završeni su još u svibnju ove godine i od tada su se intenzivirali radovi na dijelu ceste koji prolazi kroz samu Klanu, dakle od raskrižja na Strmašćici prema naselju Klana. Na dijelu plinovoda po Pertolejskoj cesti uz radnu zonu Marišćina koju koristi GP Rijeka d.d., kao i na lokacijama uz buduće radne zone Kunfin i Pod Klanac ugrađeni su priključci, kako za plin, tako i za vodu i struju. Navedeni priključci će u budućim radnim zonama Kunfin i Pod Klanac uvećati vrijednost istih u smislu korištenja od strane investitora, odnosno, gospodarskih subjekata. Na dijelu plinovoda koji prolazi kroz samo naselje je montažer Energo d.o.o. koji je ujedno i županijski koncesionar, ugradio odvojke za buduće priključke domaćinstvima, kao i za razvoj mreže po sporednim ulicama u tom dijelu. Dok ovo pišem još nije asfaltirana ulica koja vodi prema vodospremi u Borštu, međutim obećano mi je da će to biti učinjeno do kraja lipnja o.g., odnosno čim "teška" mehanizacija završi kretanje prema vodospremi. Kako nam je sada poznata financijska slika vezana uz prvu fazu izgradnje plinovoda, možemo reći da ukupni troškovi

izgradnje plinovoda iznose 3.881.190,42 kn. Ugovori sa svim izvođačima i dobavljačima materijala nakon sprovedenih javnih nadmetanja su potpisani. Od toga 1.986.741,01 kn po ugovoru s GP Krk-om za građevinske radove, 1.301.402,19 kn po ugovoru s Drnišplastom d.d. za nabavku cijevi, 206.049,26 kn po ugovoru s Agruom Croatia trade d.o.o. za nabavku PEHD spojnih elemenata, 310.784,10 kn po ugovoru s Europa projekt plinom d.o.o. za nabavku kuglastih slavina. Za uslugu obračunskog i stručnog moniterskog nadzora sklopljen je ugovor s Termo projekt plinom d.o.o. u vrijednosti od 46.125,00 kn, a usluge građevinskog stručnog obračunskog nadzora u vrijednosti od 30.088,86 kn sa zajednicom ponuditelja Eusebio Škarica i Senko Vlah. Međutim, s obzirom da se na jednom dijelu trase smanjio profil plinovoda, smatramo da se prije navedeni ugovori za nabavu materijala i opreme neće u potpunosti realizirati te će se na taj način značajno uštediti. Što se tiče osiguranih izvora financiranja čitavog projekta izgradnje plinovoda, potpisani su ugovori s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u vrijednosti od 1.700.000,00 kuna, ugovor o donaciji s GP Krk-om u vrijednosti od 500.000,00 kuna, ugovor s Primorsko-

goranskom županijom u vrijednosti od 200.000,00 kn te ugovor s Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva na 500.000,00 kuna ili ukupno 2.900.000,00 kuna. Dakle, na Općini Klana ostaje teret financiranja projekta u iznosu od približno 900.000,00 kuna da bi se "zatvorila" financijska konstrukcija za izgradnju samo prve faze plinovoda.

Kako bi plin ipak protekao navedenim plinovodom, potrebno je realizirati i drugu fazu plinifikacije. Budući se druga faza nalazi između MRS Rijeka zapad (naselje Marčelji) i raskrižja za Studenu, svakako ćemo nastojati da se čim prije započne s izgradnjom iste. Za tu je dionicu Općina Klana potpisala ugovor za nabavku cijevi, a polovicu cijevi je i platila. Ostatak cijevi i opreme za tu dionicu uskladit će se s Energom d.o.o., odnosno s njihovim planom i dinamikom radova na toj dionici. Na toj dionici Energo d.o.o., osim montaže, ima obvezu izvršiti i građevinske radove. Odluku o izgradnji ove dionice plinovoda vjerojatno bi ubrzali i najavljeni radovi na budućem županijskom odlagalištu otpada "Marišćina" za koje su potrebne određene količine energenata, a osobito plin koji je prema mojem mišljenju, kao ekološki najčišći, najbolje rješenje.

Matija Laginja

Geodetsko-katastarska izmjera na području općine Klana

Na području općine Klana su u tijeku terenski radovi na poslovima geodetsko-katastarske izmjere. Ugovor između Općine Klana i Državne geodetske uprave s jedne strane, kao investitora, i poduzeća Geoprojekt d.d. kao izvođača, s druge strane, je potpisan krajem 2008. godine. Naime, da podsjetim, potpisani ugovor "težak" je oko 12 milijuna kuna s PDV-om, od čega na Općinu Klana otpada preko 7 milijuna kuna. Zajedno s poduzećem Geoprojekt d.d. na izmjeri radi i Geodetski zavod d.o.o. Rijeka, kao njihov podizvođač. Među njima je posao razdijeljen na način da Geoprojekt d.d. radi izmjeru u katastarskim općinama Klana, Škalnica i Lisac, dok Geodetski zavod d.o.o. Rijeka vrši izmjere u katastarskim općinama Studena i Breza. Katastarska se izmjera provodi na cca 30 % teritorija općine Klana i

u nju ulaze tzv. prošireno građevinsko područje tj. građevinsko područje svih naselja u općini, prošireno površinom područja planiranog za buduće širenje građevinske zone te sve planirane radne i turističke zone. Katastarska izmjera na području općine je započela još početkom 2009. godine i to obilježavanjem parcela od strane njihovih vlasnika za potrebe avionskog snimanja. Po izvršenom avionskom snimanju pristupilo se uredskim poslovima i u proljeće ove godine su geodeti počeli izlaziti na teren i utvrđivati obilježene međe. Prvi terenski radovi započeli su u naselju Studena i kratko iza toga u Klani. Prema riječima izvođača, terenski će radovi biti završeni u rokovima tj. do listopada ove godine. U prošleme smo broju Glasnika spomenuli mogućnost sufinanciranja od strane vlasnika nekretnina u određenim financijskim

iznosima, koji obzirom na sveopću situaciju u našem društvu, nisu zanemarivi. Budući da građane nitko nije pitao žele li doista tu uslugu, razumljivo je njihovo negodovanje kada je u pitanju sufinanciranje projekta. Stoga se nadam se da ćemo kroz razne modele iznaći načina da predmetni financijski iznos bude manji od spomenutog, kako bismo na taj način rasteretili građane. Nakon završenih radova na geodetsko-katastarskoj izmjeri i izradi novih katastarskih planova, novo stanje katastra bit će prezentirano na javnom izlaganju kojega organizira i provodi Općinski sud u Rijeci. Prema informacijama iz drugih općina koje su provele katastarsku izmjeru ili koje su u fazama izlaganja, saznajemo da je taj završni dio najdulgotrajniji i da obično traje nekoliko godina.

Matija Laginja

Peti rođendan MULTIMEDIJALNOG CENTRA U KLANI

Sredinom svibnja je raznolikim programom u Multimedijalnom centru obilježena 5. godišnjica djelovanja.

Tom prigodom je prezentiran rad Multimedijalnog centra kroz dodjelu zahvalnica vanjskim suradnicima koji su doprinijeli radu u proteklih 5 godina. Voditeljica MMC-a, Ivana Marinčić, se zahvalila Općini Klana, Upravnom odjelu za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb PGŽ, Upravnom odjelu za obrazovanje, kulturu i sport PGŽ na financijskoj potpori; voditeljima aktivnosti Ani Babić (talijanski jezik), Vitomiru Lipovcu (šah), Rajku Sroku (kiparska škola u drvu), Damiru Panduru (škola gitare), Blažici Stojković (engleski jezik), Tihomiru Tuteku i Milani Jakšić (informatika) na ostvarenoj suradnji; Gradskoj knjižnici Rijeka, Narodnoj knjižnici i čitaonici Halubaj-

ska zora, Vladimiru Smešnyju, akademiku Petru Strčiću, Boži Mimici i Stanislavu Giliću na savjetima i podršci u radu te donacijama; Osnovnoj školi Klana, Dječjem vrtiću

Klana, Društvu za povjesnicu Klana, Povjerenstvu za ravnopravnost spolova Općine Klana, Udruzi umirovljenika Klana, Udruzi gljivara Ožujka iz Rijeke na realiziranim

Izložba nakita Udruge umirovljenika

projektima; Ivoni Brentar, Valeriji Valenčić Turina i Martini Pekar na zamjenama te DVD-u Klana na ustupljenom prostoru.

Proslava se nastavila izložbom nakita, a u završnom dijelu prisutni su uživali u pjesmama Olivera Dragojevića u izvedbi Nensi Čargonje Košute uz pratnju Damira Pandura na gitari.

Svakako treba zahvaliti i onima koji su svojim donacijama omogućili otvaranje MMC-a prije pet godina. Osim Općine Klana, financijska sredstva su osigurali Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb PGŽ, Upravni odjel za školstvo i društvene djelatnosti PGŽ, Upravni odjel za gospodarski razvoj PGŽ, GP Krk, Erste Bank i Holcim Hrvatska, cjelokupni namještaj donirala je Drvna industrija Klana, a početni knjižni fond je bio plod donacija Sveučilišne knjižnice Rijeka, Nacionalne i sveučilišne knjižnice Zagreb, Novog lista, Večernjeg lista, Adamića, Izdavačkog centra Rijeka te antikvarijata Mali neboder. 2008. godine je, zahvaljujući bivšem članu uprave Optima telekoma, Robertu Komeanu, ovaj operater uveo brzu internetsku liniju u Multimedijalni centar i donirao godinu dana besplatnog interneta.

U ovih pet godina MMC je organizirao niz predavanja, predstava, izložbi čime je značajno upotpunjena kulturna djelatnost u našem kraju. Fond knjiga značajno se proširio, za tečajeve stranih jezika i informatike još uvijek ima interesa, a kreativne radionice i ostale aktivnosti organizirane za provođenje slobodnog vremena, uvijek iznova privlače djecu i mlade. Sve započete aktivnosti tijekom ovih pet godina još

Ivana Marinčić, Željka Šarčević i Nensi Čargonja Košuta

uvijek žive, a u planu je i pokretanje novih programa čime će se otvoriti još veća mogućnost izbora načina za provođenje slobodnog vremena.

IZLOŽBA NAKITA

Veliku pažnju izazvala je i izložba nakita koji su izradile članice Udruge umirovljenika Općine Klana u proljetnoj sezoni kreativnih radionica. Devet članica ove udruge odlučilo se provesti dio svoga vremena kroz kreativni izraz. One su: Slava Cucančić, Jadranka Cvjetković, Sonja Gržinčić, Ana Iskra, Dušica Iskra, Silvana Raspor, Jadranka Seršić, Ines Simčić i Severina Smilović. Zadovoljne rezultatima, polaznice kreativnih radionica s radom nastavljaju na jesen, a sudeći prema reakcijama onih koji su pogledali izložbu, u radionice bi se moglo uključiti i više članica ove udruge.

Osim kreativnih radionica, za klanjske je umirovljenike pokrenut i tečaj informatike, a u zajedničkoj pripremi realizirano je i glazbeno veče uz gitaru.

ŠKOLA GITARE

Najnovija aktivnost pokrenuta u MMC-u je škola klasične gitare. Od siječnja ove godine svakog utorka i četvrtka sedmero djece, učenika nižih razreda osnovne škole, uči i vježba pod vodstvom mentora Damira Pandura. U prvih pet mjeseci rada djeca su naučila dio osnovnih nota, osnovnu ritmiku te pravilno držanje gitare i položaj prstiju na žicama. Učitelj Damir vodi glazbenu radionicu klasične gitare po školi Ferdinanda Carullija. Pristup radu je takav da uz klasiku (pr. valcer u C-duru) djeca paralelno uvježbavaju i popularne pop ili rock skladbe po vlastitom izboru.

Uvažavajući želje djece i roditelja na jesen se planira pokrenuti i škola harmonike.

PISMO MOJA...

Goste obilježavanja 5. godišnjice djelovanja Multimedijalnog centra svojim je glasom iznenadila djelatnica **Nensi Čargonja Košuta**. Mnogi nisu znali da je ona višestruki pobjednik Grobničke skale i Grobničkih tići. Aktivni je član KUD-a Zvir od prvog razreda OŠ i vokalne skupine Zvir od osnutka, u okviru čega su iza nje mnogobrojni nastupi u Hrvatskoj i inozemstvu. Nensi je završila osnovnu glazbenu školu i svira klavijature. Svojevremeno je bila orguljašica župne crkve u Jelenju. Po struci je profesor hrvatskog jezika i književnosti, a trenutačno pohađa izvanredni studij knjižničarstva u Zagrebu. Osim toga članica je

Voditeljica MMC-a, Ivana Marinčić, uručila je zahvalnice svim suradnicima

Izložba nakita

Damir Pandur i Nensi Čargonja Košuta

Makedonskog kulturnog društva Ilinden. U Multimedijalnom je centru zaposlena od 2008. godine, trenutačno na pola radnog vremena. Preostalu polovicu radnog vremena radi u Osnovnoj školi Klana kao knjižničar.

Damir Pandur je vanjski suradnik Multimedijalnog centra s kojim je suradnja pokrenuta početkom ove godine. Gitaru svira od svoje 10. godine, a učio je u klasi profesora Ivice Čohara. S glazbenim radionicama djeluje u Centru za autizam te Centru za djecu s Downovim sindromom. Podučava djecu i odrasle, a bazne stanice su mu na Grobniku i u Klani. Dopredsjednik je udruge Grobnički gitaristi koja promiče vrijednosti klasične gitare, a u suradnji s navedenim centrima radi na interakciji i zbližavanju redovne školske djece i djece s posebnim potrebama. Ova

je Udruga ujedno glavni inicijator i organizator Dječjeg festivala na Grobniku koji se ove godine održao prvi put.

Vitimir Lipovac i njegov najbolji učenik Emil Rajter

SURADNICI MULTIMEDIJALNOG CENTRA

Vitimir Lipovac vodi školu šaha u Multimedijalnom centru od prije pet godina. Najveći je uspjeh postigao s učenikom Emilom Rajterom kojemu je domaći teren postao premalen te se učlanio u Šahovski klub Liburnija u Rijeci. Ovaj ljubitelj šaha među domaćim zaljubljenicima u crno-bijelu ploču sa 64 polja glasi kao najbolji šahist.

Završio je Elektrotehničku školu u Rijeci i nakon poduže pauze u školovanju odlučio upisati studij filozofije i povijesti umjetnosti. Diplomirao je s ukupnim prosjekom ocjena od 4,7. Trenutačno je na zadnjoj godini magistarskog studija i priprema obranu magistarskog rada.

Ana Babić je završila studij kroatistike i talijanistike u Puli. Od ove godine je član predsjedništva Društva za povjesnicu Klana. Živi u Klani 8 godina, a njezin interes za ovim krajem i njegovom kulturom, tradicijom i poviješću rezultirao je rado čitanim tekstovima u Glasniku Općine Klana. Istražila je talijanizme u mjesnom govoru Klane i rad prezentirala na Danima Matka Laginje u 2009. godini. U Multimedijalnom centru je aktivna od samoga početka kao vanjski suradnik. Prije pet godina je s Ivanom Marinčić vodila kreativne radionice tijekom ljetnih školskih praznika. Inicijator je i stalni član komisije natjecanja Najbolji čitači. Vodi tečajeve talijanskog jezika za djecu i odrasle. Grupa djece koja je s njom počela učiti talijanski 2006. godine, djeluje još uvijek.

Rajko Srok vodi kiparsku školu u drvu

Profesorica Ana Babić s polaznicama tečaja talijanskog jezika

Rajko Srok, voditelj kiparske škole u drvu

u Multimedijalnom centru od 2007. i u svakom ciklusu radionica okupi tridesetak djece. Kiparstvom se aktivno bavi desetak godina, a u posljednjih pet godina vodi Školu kiparstva Mato Tijardović – Viškovo u okviru Delavske katedre Ustanove Ivan Matetić Ronjgov. Koautor je impozantnih skulptura halubajskog kosca, kopača i mlikarice, postavljenih u Viškovo i grobniške

mlikarice u Dražicama. Svake godine sudjeluje u nekoliko kiparskih kolonija u Hrvatskoj i inozemstvu (najpoznatije su u kolonije u Donjoj Voči, Ernestinovu, Brođancima i Pečuhu) te u humanitarnoj kiparsko-slikarskoj koloniji Paunovec u sklopu Centra za rehabilitaciju Zagreb. Osim toga, vodi dječju zimsku školu kiparstva u Viškovo i ljetnu u Staroj sušici, te kontinu-

irano tečaj kiparstva u prostorijama Delavske katedre Ustanove Ivan Matetić Ronjgov. 2007. godine je dobio status samostalnog umjetnika od udruge Uliks iz Pule. Njegovi radovi su bili izloženi u okviru niza izložbi, a dosad je imao i dvije samostalne izložbe (u Ronjgima i Osijeku).

Ivana Marinčić

U izradi kapitalni klanjski lingvistički projekt: Rječnik mjesnoga govora Klane

Nakon višegodišnjeg promišljanja i pretpriprema, u proljeće 2008. godine, u okviru Općine Klana i Katedre Čakavskoga sabora – Društva za povjesnicu Klana napokon je započet jedan od kapitalnih lingvističkih projekata u Općini Klana, rad na Rječniku mjesnoga govora Klane. O spomenutom je rječniku već bilo govora i mnogo ranije, ali su raznovrsne tehničke i druge poteškoće višekratno ometale njegovu realizaciju. Kako je jedan od osnovnih preduvjeta za pristupanje ovakvome projektu stručnost ljudi koji u njemu sudjeluju, već su u "pripremnom" razdoblju za suradnju zamoljeni profesori s Katedre za dijalektologiju i povijest hrvatskoga jezika riječkoga Filozofskog fakulteta, sadašnja predstojnica dr. sc. Silvana Vranić i dr. sc. Sanja Zubčić. One su svoj doprinos obećale dati u smislu sastavljanja stručnoga prikaza, tj. opisa klanjskoga govora kao specifičnog govornog sustava na ovome prostoru, koji se od svojih "susjeda" razlikuje mnogim posebnostima (pr. tzv. hiperikavizmima: *tiga, oniga, siga; prviga* i sl., specifičnim leksikom, poput *cvek, povnica, sklida, zogar, žoki* i dr., specifičnim refleksima pojedinih glasova (na određenim pozicijama u nekim riječima) kao u primjerima **žovti: žuti, bovha : buha; vov: vol ili dilav: delal**.) U svakome slučaju, glavina posla (prikupljanje, unos te obrada leksičkoga materijala) od samoga je početka prepuštena stručnom osoblju Multimedijalnog centra u Klani (inače diplomiranim kroatistima). Voditelj projekta sa strane

Općine Klana je prof. hrvatskog i njemačkog jezika i književnosti Željka Šarčević, inače polaznica doktorskog studija Povijest jezika i dijalektologija na Filozofskom fakultetu u Rijeci. S radom se, dakle, započelo prije dvije godine, na način da je sav dostupan leksički materijal najprije trebalo (abecednim redom) unijeti u računalo, a potom ga i stručno obraditi. Sama stručna obrada obuhvaća morfološki opis riječi, tzv. natuknica (što podrazumijeva određivanje vrste riječi i njenih gramatičkih kategorija), akcentuiranje istih, opis / značenje (tj. ekvivalent) riječi u hrvatskome standardnome jeziku te, na posljetku, opimjerenje tj. primjenu dotične riječi u rečenici (ilustracija njezine svakodnevne uporabe u govornoj komunikaciji). Pr. **angušt, m.** – mjesec kolovoz (*Va anguštu je Rokova va Klani.*) Do danas je uneseno oko 2400 riječi (približno 80 kartica), a (u potpunosti) obrađeno nešto manje od polovice unesenog leksičkog fonda, dakle oko 1000 riječi. (Izuzev akcentuacije za koju je potreban poseban kompjutorski program). Leksički se fond konstantno nadopunjava te ažurira (po potrebi ispravlja), redovito se daje na uvid adekvatnim osobama, tj. izvornim govornicima (posebice Klanjcima starije generacije), a potom i spomenutim stručnjacima na Filozofskom fakultetu u Rijeci s kojima se konstantno konzultira (dijelovi obrađenoga materijala odnose se na uvid i njima). Početni je fond dijelom preuziman iz dostupnih nam pisanih tekstova na klanjskome govoru, a i

dalje se nadopunjava ponajviše iz živoga, govorenoga jezika. Kako bi ovaj materijal bio u potpunosti vjerodostojan, potrebna je učestala i višekratna provjera i komunikacija s lokalnim stanovništvom, što podrazumijeva nužan izlazak na teren. Nezaobilazan izvor podataka bio je i rukopisni materijal / kartice Antona Starčića Šopećiga i sumještanke mu, Marije Valenčić - Spicjarove, kojima se i ovim putem valja posebno zahvaliti na doprinosu ovome radu. Jedan od ciljeva ovoga projekta je i očuvanje stari(jih) oblika riječi ili riječi koje današnje mlađe generacije Klanjaca više ne poznaju pa je time još važnije terensko istraživanje i bilježenje spomenutih primjera. Od posebne su važnosti u ovome slučaju upravo starije generacije govornika / kazivača koje svojim višekratnim kazivanjima doprinosu ovome specifičnome fondu Rječnika. Taj se fond "izvlači" iz transkripcija njihovih diktafonom snimljenih oglada govora, a u korelaciji s ogledima govora mlađih generacija, ujedno je moguće dati i pregled razvoja klanjskoga govora u određenome vremenskom odmaku. Zaključno: projektu se pristupilo veoma ozbiljno i odgovorno te se iskreno nadamo da će, za koju godinu, rezultati biti jednako tako zadovoljavajući i da će se Klanjci doista moći podičiti rječnikom vlastitog govora.

Nensi Čargonja Košuta

Trening u Velikoj vijećnici Općine Klana

Klanjska plesna priča

Ana, Anja, Beta, Enea, Josa, Klara, Roberta, Sara, Sarah, Stesa, Titi i Tonča, dvanaest naših mladih sumještanica i odličnih učenica Osnovne škole Klana, dvanaest dobrih prijateljica koje već pet godina gaje zajedničku ljubav za spoj ritma, glazbe i pokreta. Ples je za njih sport, zabava, kreativnost, uživanje u glazbi i još mnogo toga, jednom riječju, kao što same kažu, ples je zakon.

Dvput tjedno, tijekom cijele godine, djevojke se sastaju na treninzima, marljivo vježbaju, zabavljaju se i ostvaruju zavidne rezultate. O njihovim smo počecima i dosadašnjim uspjesima imali priliku čitati i u prošlim brojevima Glasnika, no plesačice nam jednostavno ne daju drugi izbor; čitatelji rado prate njihove nastupe i izvrsna postignuća. Vrijeme je da i one same kažu nešto o sebi. Posjetili smo Veliku vijećnicu Općine Klana, mjesto gdje djevojke, zahvaljujući Općini Klana koja je osigurala prostor i primjereno ga opremila, treniraju od osnivanja plesno-sportskog društva Stars u Klani. S djevojkama smo proveli jedan u nizu njihovih napornih treninga i uvjerali se da ples nije samo zabava, već i mukotrpan rad.

Na samome početku razgovora nisu bile od velikih riječi, možda bi nam radije nešto rekle pokretom, no ipak riječi su ono što u Glasniku možemo zapisati. Kako bismo razbili led postavili smo pitanje nad pitanjima:

Što za vas znači ples i kakav je osjećaj plesati?

Super, zabavno, idemo na natjecanja, imamo puno nastupa, upoznajemo nove prijatelje, vježbamo, smišljamo zanimljive i moderne koreografije. Glazba je super zabavna, a u plesu kombiniramo različite stilove, to je najbolje od svega. Najdraži su nam plesovi hip-hop i break dance, tu se svi slažemo.

Činilo nam se nekako da su s oduševljenjem predstavile svoj omiljeni sport, no svaki uspjeh ima i drugo lice. Budući da se radi o odličnim učenicama 7., 6. i 5. razreda, nameće se pitanje koliko je zapravo moguće uskladiti sve školske obaveze, biti odličan učenik, a k tome i naporno trenirati?

Nije toliko naporno, puno je teže bilo prošle godine kad smo na treninge odlazile u Rijeku. Teško bude ponekad kad imamo ispite u školi, najčešće na kraju školske godine, ali svi imaju razumijevanja. U školi smo za natjecanje dobili i nekoliko slobodnih dana i to nam puno znači, ovom bismo prilikom željeli zahvaliti Osnovnoj školi Klana, ravnateljici i svim učiteljima na velikoj podršci koju nam pružaju. Bez dogovaranja i usklađivanja svih obaveza teško je uspjeti. Za naš uspjeh zaslužna je i Općina Klana. Bez njihove financijske pomoći odlazak na Svjetsko prvenstvo u Poreč za nas bi bio gotovo neostvariv.

A potom doznajemo, ples i škola nisu sve njihove aktivnosti. Već nekoliko godina šestero plesačica pohađa i talijanski jezik u Multimedijalnom centru u Klani, mnoge su aktivne u DVD-u "Klana",

neke od njih treniraju i košarku. Svojim primjerom pokazuju da je uz dobru organizaciju, mnogo razumijevanja i rada, uistinu sve moguće. A moguće je kvalificirati se na Svjetsko prvenstvo u plesu, i to već drugu godinu zaredom. Kvalifikacije u Rijeci Starsicama su donijele razočaranje i pred njih stavile još teže zadatke. Naime, prošle su se godine djevojke natjecale u kategoriji mjuzikla, čemu su se nadale i ove godine, međutim kako su koristile vrlo složenu koreografiju, mješavinu nekoliko stilova, suci su odlučili da će svoje natjecanje zaslužno nastaviti na Svjetskom prvenstvu, ali u kategoriji OPEN koja podrazumijeva mješavinu hip-hop i MTV-style plesa te je izrazito zahtjevna. Trenerica Sandra nam otkriva kako to nije novost, vrlo često se dogodi da suci savjetuju i premještaju u neku drugu, po njima više odgovarajuću kategoriju.

Drugačije je, mi smo u mjuziklu trebale glumiti pomalo i pjevušiti, više se uživjeti u uloge, ova je kategorija od nas zahtijevala ipak nešto drugo. Bile smo pomalo razočarane, no suci su ocijenili da bismo bolje uspjele u kategoriji OPEN i tako smo malo promijenile koreografiju i krenule u Poreč.

Kao i prethodne godine, Svjetsko prvenstvo u plesu ESDU World Dance Master je održano u Poreču, gdje je nastupilo više od tri tisuće plesača iz cijeloga svijeta i to od 12. do 16. svibnja 2010. Pet emotivno vrlo napornih dana, mnogo očekivanja, želja, suza, osmjeha. I ne samo emotivno,

Atraktivan nastup klanjskih plesačica

Plesna radionica hip-hopa s voditeljem Winstonom Jeanom Charlesom, članom žirija iz Velike Britanije, oduševila je djevojke

Plesačice u pratnji mame Darije i učiteljice Sandre u Poreču

Starsice na plesnoj radionici jazz-a i mjuzikla s voditeljicom i članicom žirija Dollie Henry iz Velike Britanije

- ponovno plasman

na svjetsko prvenstvo

već i fizički, pogotovo za mamu čak dviju plesačica, Dariju Gržinčić, koja se drugu godinu sama uputila put Poreča kako bi s plesačicama proživjela još jedno nezaboravno iskustvo, a ovim se putem zahvaljuje svim roditeljima na ukazanom joj povjerenju. Osim što je brinula za djevojke i vodila ih kroz cjelokupni program tijekom pet dana boravka u Poreču, mama Darija je vodila dnevnik te prikupila sve potrebne podatke i materijale kako bi naši čitatelji dobili točnu informaciju o svim događajima na natjecanju. Također je snimila velik broj fotografija i mini-filmova poprativši objektivom svje, lijepo i nezaboravne trenutke. Svjetsko je prvenstvo započelo otvorenjem te velikim defileom svih zemalja sudionica natjecanja. Slijedilo je predstavljanje stručnog žirija od devet članova, od čega su dvoje bili iz Hrvatske, Diana Kuneva i Dinko Bogdanić, dobro nam poznati član žirija *Plesa sa zvijezdama*. Već sljedeći dan djevojke su nastupile sa svojom koreografijom Herbie, nazvanom prema poznatom filmskom autu, Volkswagenovoj trkačkoj bubi.

Mi smo bile zadovoljne onime kako smo otplesale, stvarno smo dale sve od sebe kao i svaki puta kad nastupamo. Ove godine plasman nije bio tako dobar kao prošle, no idemo dalje, možda smo samo malo bile razočarane. Nažalost, nismo uspjele vidjeti druge nastupe iz svoje kategorije, jer se mi pripremamo iza pozornice dok druge grupe nastupaju, ali bio je lijepih koreografija, teško je usporediti.

Djevojke su u Poreču pohađale i plesne radionice, seminare iz mjuzikla, hip-hopa i jazz-a na kojima su naučile nešto novo i upoznale neke od članova žirija, vrsnih plesača iz cijelog svijeta. Završna večer obilježena je Star night show programom u kojem je prikazano 25 najboljih koreografija kao preslika cjelokupnog natjecanja. Plesačice su imale i organizirano slobodno vrijeme u kojem su se uglavnom družile s ostalim plesačima.

Na natjecanju je bilo zanimljivo, na seminarima možda malo i naporno. Vidjeli smo puno različitih koreografija, neke odlične ideje. Upoznali smo nove ljude, plesače, sprijateljili se sa svojim vršnjakinjama. U slobodno smo se vrijeme čak i kupale, neki su se i zaljubili... ali o tome ne želimo puno pričati.

Priča o ljubavi odmah nas je posjetila da bi se dolaskom mladića u plesnu grupu Stars otvorile nove mogućnosti za još raznovrsnije i bolje koreografije. Iako u mlađoj grupi klanjskih plesača plešu tri dečka, djevojke spremno odgovaraju: *Ne, ne želimo dečke u svojoj grupi.*

I za kraj smo ostavili ne manje važno pitanje o budućnosti Starsica. Djevojke, gdje vam je kraj? *Nema kraja, i dalje ćemo vrijedno raditi i vježbati, a iduće ćemo se godine ponovno prijaviti na Svjetsko prvenstvo. Uz nove i još zanimljivije koreografije očekujemo i bolji plasman. Plesat ćemo dok god budemo mogle, jer to je ono što najviše volimo raditi.*

Uz njihov rad, za uspjehe je zasigurno zaslužna

i njihova učiteljica, kako je djevojke zovu i naglašavaju, oslovljavaju sa Vi, iako je vrlo mlada. Riječ je o talentiranoj plesačici Sandri Demarin iz Vodnjana koja s ovom grupom radi već dvije godine i po drugi ju puta vodi na Svjetsko prvenstvo. Učiteljica Sandra i sama pleše u grupi Ivone Brnelić u *RiStudiocentru* te vodi još jednu plesnu grupu u Vodnjanu. A što naše sugovornice kažu o svojoj učiteljici?

Ona je prezakon, jako lijepo pleše, osmišljava odlične koreografije, moderna je i ima dobre ideje za ples. Drugi put nas je odvela na Svjetsko prvenstvo i zahvaljujemo joj na tome. Uživamo u zajedničkom radu, nije jako stroga, možda koji puta ako se raspičamo na zagrijavanju... A potrebe za strogoćom i nema, otkriva učiteljica Sandra, budući da su ove godine djevojke izrazito disciplinirane i odgovorne. Ona se, kako sama kaže, jako vezala uz ovu klanjsku plesnu skupinu u kojoj vidi veliki potencijal. Nada se da će se djevojke nastaviti i dalje baviti plesom, da će ostati jednako motivirane i naposljetku, ono najvažnije, da će uvijek uživati u plesu. Slažemo se, jer se plesom bez ljubavi prema glazbi i pokretu ne postižu vrhunski rezultati te se nadamo da te ljubavi ovoj plesnoj skupini barem još neko vrijeme neće nedostajati. Veselimo se i s radošću očekujemo buduće uspjehe naših plesačica, bravo cure!!!!

Ana Babić

AKTIVNOSTI CRVENOG KRIŽA RIJEKA NA PODRUČJU OPĆINE KLANA

Gradsko društvo Crvenog križa Rijeka je pod pokroviteljstvom Općine Klana, a u suradnji s Osnovnom školom i Dječjim vrtićem Klana organiziralo prezentaciju programa i aktivnosti Crvenog križa namijenjenu djeci, učenicima i starijima.

Prezentacija je održana u srijedu, 21. travnja na prostoru nekadašnje vojarnje, a u aktivnostima je sudjelovalo oko dvije stotine osoba. Provedene su sljedeće aktivnosti:

“Bolnica za medvjediće” - aktivnost u kojoj su sudjelovala djeca iz Dječjeg vrtića Klana s ciljem upoznavanja s postupcima prilikom posjeta liječniku i oslobađanja straha od liječnika.

Radionica s prezentacijom igre za prevenciju ovisnosti “DAN I NOĆ” okupila je učenike 3. i 4. razreda s ciljem ukazivanja na posljedice ovisnosti, odnosno promocije i usvajanja zdravih životnih navika.

U radionici “Kodovi sigurnosti na vodi”, u kojoj su također sudjelovali učenici 3. i 4. razreda, predstavljen je rad spasilačke službe, a osobita je pozornost posvećena mjerama opreza prilikom boravka na vodi. Radionica “Prevencija trgovanja ljudima” upoznala je učenike 5., 6., i 7., razreda s problemom trgovanja ljudima i naučila ih kako se ponašati prilikom kontakta s nepoznatim osobama.

Osim navedenih radionica, prikazana je i demonstracija laičkog pružanja prve pomoći, gdje su se prisutni mogli upoznati s postupkom reanimacije i pružanja prve pomoći, kao nezamjenjivog postupka u spašavanju ljudskih života i očuvanju zdravlja. Također, predstavljen je i “Klub 25” koji okuplja mlade darivatelje krvi koji promiču društvenu odgovornost i zdrav način života među mladim ljudima kroz darivanje krvi.

Provedeno je i mjerenje tlaka i razine šećera u krvi koje je provela volonterka Gradskog društva Crvenog križa Rijeka, Matilda Lukanić. Ova je akcija izazvala veliki interes svih sudionika pa vjerujemo da

predstavlja tek prvu u nizu sličnih aktivnosti namijenjenih promicanju programa Crvenog križa i podsjećanja na značaj svakodnevne brige o zdravlju.

Željka Šarčević

**Prodaja i servis bicikli
Rent-a-bike**

M. Mondića 11a
51215 Kastav
051/691-570
091/521-69-82
bike@kcs.hr
www.kcs.hr

**Author
Marin
KTM
Merida
Wheeler
Corratec**

Obilježavanje Dana planeta Zemlje

Mladež HDZ-a Općine Klana je zajedno sa svojim kolegama iz riječkog prstena iz općina Viškovo, Matulji i Kastav dana 24. 4. organizirala podjelu raznih sadnica mještanima općine Klana. Bilo je tu svega; od mačuhica, patlidana, paprika i bosiljka, a podijeljeno je više od 100 sadnica.

To je bio simboličan doprinos povodom obilježavanja Dana planeta Zemlje koji se obilježava 22. 4. Ovime je mladež HDZ-a htjela naglasiti brigu o ekologiji i organskom uzgoju biljaka. Budući se ovogodišnja podjela sadnica pokazala uspješnom, najvjerojatnije će se upriličiti i iduće godine.

Barbara Zubak

Klanjske ljetne noći

Na inicijativu Općine Klana je dana 22.3.2010. godine raspisan natječaj za davanje u zakup općinskog prostora bivše vojarne Mate Blažina, na prostoru od 3000 m², u vremenu od 11. 6. do 22. 8. 2010., isključivo za održavanje društveno kulturnih manifestacija zabavnog karaktera.

Na natječaj se prijavio ponuđač bistro "Gir" koji je svojim programom u potpunosti zadovoljio zadane kriterije te prezentacijom programa dobio taj prostor u zakup. Prijeko je potrebno da u naš kraj dovedemo neki oblik manifestacije koji će biti poznat cijeloj našoj regiji pa i izvan granica naše domovine.

Već se sada vidi da će prilikom klanjskih ljetnih noći biti poprilično "burno" te da nam u posjet dolaze zvučna imena pa su tako dogovoreni sljedeći nastupi:

19. 6. 2010. Miroslav Škoro

25. 6. 2010. Mladen Grdović

17. 7. 2010. Prljavo kazalište

31. 7. 2010. Joško Čagalj – Jole

07. 8. 2010. Klapa Intrade

Poseban naglasak stavljen je na samu organizaciju četverodnevne manifestacije obilježavanja Dana Općine Klana, Rokove. U te dane uz bogat program kulturnog sportskog i zabavnog karaktera nastupaju:

14. 8. 2010. Dražen Zečić

15. 8. 2010. Lady Luna

16. 8. 2010. Trio Rio i Jozefina

Svim žiteljima želimo dobru zabavu i što ugodnije Klanjske noći 2010.

Dorijan Valenčić

PUST 2010.

Formula ipak pronađena - Povratak na Korzo u velikom stilu

"Bernie i Slavica"

Razigrane klanjske mačkare

Klanjskim se mačkarama pridružio
i riječki gradonačelnik

Pusna su događanja u 2010. godini trajala četiri tjedna te se nisu mnogo razlikovala od onih prethodnih godina. Ono što je obilježilo ovogodišnje pusno vrijeme u Klanji, svakako je nova maska, koju su ove godine u punom sjaju na riječkom Korzu predstavile Klanjske mačkare.

Mačkare su na Antonju imale svoje tradicionalno okupljanje kod Fojke gdje su se družile uz pjesmu i harmoniku. Tijekom četiri pusna tjedna "pobiralo" se po Klanji i okolnim mjestima. U Studeni je održano druženje mačkara koje je bilo jako dobro posjećeno, budući su se Studenjci u grupnoj maski *Egipćani* i ove godine pobrinuli za dobru organizaciju i zabavu. U posjet klanjskim mačkarama su, već tradicionalno, došli Grobničani iz Zoretića koji su sljedeći dan u svojem kraju ugostili Klanjce. Posljednji tjedan, dan prije same povorke na Korzu, je u organizaciji udruge Klanjske mačkare i Dječjeg vrtića Klana održana dječja redu-

ta. U prepunoj kino sali, male su se mačkarice družile i plesale gotovo puna dva sata. Sudeći po vrlo dobroj posjećenosti, za budućnost mačkaranja u našem kraju nema straha.

Na dan povorke, točnije 14. veljače, Klanjci su se uputili na riječki Korzo. Njih 40-ak u grupnoj maski pod nazivom Formula 1 s ukupno 3 vozila, odnosno bolidima različitih konstruktora: Ferrari, Renault i Mercedes te sigurnosnim automobilom, tzv. safety carom. Kako bi sve bilo što vjernije originalu, maska se sastojala i od alegorijskih kola s boxovima i monitorima. Vesele i rasplesane, klanjske su mačkare bile maskirane u vozače, mehaničare, hostese, a među njima su se, naravno, našli i neizbježni Bernie i Slavica Ecclestone. Na Korzu su plesom dostojno predstavili kraj iz kojeg dolaze te bili pohvaljeni za ideju i realizaciju na nekoliko pozornica. Po povratku s povorke, u kino sali ih je dočekala grupa Fiesta uz koju su se posjetitelji družili do ranih jutarnjih sati. Fiesta je

zabavljala mačkare i na pusni ponedjeljak kada su uz nešto više posjetitelja u kino salu stigli i Pehlinarski feštari. U ponedjeljak je također uz uvijek zanimljiv i duhovit Vrabac zapaljen pust te je na taj način dan ranije, kako to obično biva u Klanji, došao kraj pusnome veselju.

Ove je godine udruga Klanjske mačkare doista pokazala da vrijedi ona dobro poznata... kad se male ruke slože... Složili su se ovaj put i mali i veliki, a rezultat je bila jedna zanimljiva, atraktivna i zapažena maska. Na pitanje o članovima vodstva udruge te onima koji su radom najviše doprinijeli realizaciji ne tako jednostavne maske, sugovornici odgovaraju: *Radili smo svi zajedno, svatko je doprinio koliko je mogao, mehaničari su konstruirali vozila, a trebalo je i lijepi plakate... Sve je to jako važan dio posla koji nas, uz zabavu, neizbježno čeka u pusno vrijeme.* Bravo mačkare, sljedeće godine vas očekujemo u još boljem izdanju i još većem broju!
Ana Babić

LIŠŠKE MAŠKARE

„Ljodi božji, Liščice moje droge! Tu lejtu smo se tukaj zbroli si, da bimo letega Pusta vužgoli. Od svitiga Antuna Pust visi, a na Lisci so mačkare gospodori.“

Ovim riječima počinje čitanje osude Pustu na Liscu. Po dobroj staroj tradiciji stiže i to "peto godišnje doba", bez obzira kakve vremenske (ne) prilike nosi, svi mu se vesele. Okupljaju se stari i mladi. Maškare se u našem kraju štiju od davnina, običaj je to koji se ne propušta. Intezivnije

zanimanje za karnevalskim povorkama počelo je 1994., kada su se Liščani po prvi put pojavili na Riječkom karnevalu. Selo Lisac su tada predstavili kao malu Švicarsku, zbog prirodnih ljepota, svježeg zraka, planina, pašnjaka. Obilježavanje maškara počinje na Antonju 17.1., kad se vješa Pust. Zanimljivo je da se Lutku Pusta uvijek izrađuje u zadnji čas. U neko staro radno odijelo natrpa se sijeno, stavi maska umjesto glave i nadjene mu se neko prigodno ime, najčešće osobe koja je u negativnome kontekstu

obilježila prošlu godinu. Lišške mačkare tradicionalno najprije obilaze Klanu, sudjeluju na Maškaranom druženju u Studeni, a ove su godine bile u povorci u Ilirskoj Bistrici i to s maskom pračovjeka. Svi su se ludo i veselo zabavili. Na pusni su utorak maškare obišle Lisac, zapalile Pusta i otpratile ovoljetna maškarana ludovanja. Dok se ovo čita, već se kuju novi planovi i dogovori za iduće maškare. Živio Pust!!!

Barbara Zubak

"Studenske maskare"

STUDENA, STUDENA MAŠKARE SU TU
LJUDI SAD POLUDE, PLEŠU I PIJU
NIKI NI TI NI SJENA, MOJA STUDENA
ZAVAVIK BIT ČEŠ MOJ, NAJLIPŠI KRAJU MOJ

... i tako to počne va Studeni, dve šetemanje posle Noviga lita, kada na veselje sih zatuli Antonjski rog.

Veselo je i drugačje bilo i ovo lito, magari su maškare trajale samo četiri šetemanje. Se je bilo nikako na knap. Prvu nediju se je po navadi pobiralo po selu (Studeni) a onda po Klani i Liscu.

Zadnji maškarani vikend, 14. drugiga, biv je najveseliji. Nedilju se j' šlo na Korzo i od raniga jutra je po selu biv šušur. Na se strane nikakovi Egipćani i Egipćanke pa i nikakova piramida, si su šli prema oštariji. Va oštariji su se si skupa našli i krenili v Riku. Va kurijeri je bilo veselo, na Korzu ludo. Posle povorke na Korzu šli su se još malo zabavit va šator na Rivi koda jin ni bilo dosta skakanja i divljanja, a posle siga po navadi na ples va Klanu.

Pondijak su šli pomoć Klanjcon zapalit Pusta, a posle opet na ples, aš je to zadnji dan mačkar va Klani.

Torak, na Pust, se po Studeni sope i kanta i pobiraju jaja i kobasice ča se posle pripravi da se more najist cilo selo i oni ki pridu gledat paljenje Pusta. Ta dan je najveseliji, sope se i kanta do dugo va noć, ji se i pije, dilaju sakakove gnjusarije, ali ta je dan i najžalosniji, aš se finjiva i do drugiga lita sesamo sjećamo veselih momentki ki su bili va maškarah i kada smo bili bez brige i bez pameti.

Već par lit za redon maškare reju hodeć čez Jurišino obač prijatelje na Gromiščinu, točnije va Zoretice. To je stara navada ku se ni pozabilo i ku se je pred par lit obnovilo. Zadnja dvi lita maškare iz Studene i mačkare iz Klane se najdu na mostu na Trnovici i onda si skupa reju va Zoretice na feštu.

Osim va Zoretice, maškare su šle i na karneval na Viškovo i redutu na Pehlin, a bili su maškarani va masku od lani "Samuraji i gejšē".

Subotu, 30. prviga je va studenski sali bilo tradicionalno maškarano druženje. I opet je bilo jako puno maškar ke su Studenjci pozvali i počastili, a sala je kako bi se reklo "pucala po šavovima". Do dugo va noć je kantav i se zabavljav Alen Nižetić, a muzike od maškar su sople dok je on počivav. Maškare su se naplesale, napile i najile dobre jote od Čufa, a Studenjci su siguri da će se tradicija od maškaranaig druženja i dalje nastaviti.

I na kraju ča reć nego da si komać čekamo drugo lito, da vidimo ča će nan Studenjci opet noviga pripraviti.

Martina Pekar

Dani dr. Matka Laginje uvijek privuku mnoštvo gostiju

Kulturno-znanstveni skup XVII. dani dr. Matka Laginje

20. ožujka 2010. je u organizaciji Društva za povjesnicu Klana održan XVII. po redu kulturno – znanstveni skup *Dani dr. Matka Laginje*. Ove je godine obilježena 80. godišnjica smrti dr. Matka Laginje pa je stoga i programom prigodno popraćena ova obljetnica. Uz sam stručno-znanstveni skup otvorena je izložba pod nazivom *Klana va vrime Franca Jozefa* te organizirano pješačenje starom rapalskom granicom.

Dani su započeli stručno-znanstvenim skupom u subotu 20. ožujka, na kojemu su i ove godine izlagači stručnim predavanjima mještane izvijestili o znanstvenim i kulturnim istraživanjima vezanima za klanjski kraj. Nakon prigodnog pozdrava nazočnima od strane voditelja skupa prof. Ivana Šnajdara i akademika Petra Strčića, izneseno je kratko izvješće s redovne izborne skupštine Društva za povjesnicu, održane 22. siječnja ove godine. Prvo izlaganje održao je akademik Petar Strčić poprativši 80. obljetnicu smrti dr. Matka Laginje prigodnim osvrtom na njegov lik i djelo.

U sklopu predavanja prikazan je i film *Sahrana dr. Matka Laginje*, koji je zahvaljujući akademiku Strčiću spašen od zuba vremena i prikladno sačuvan od daljnjeg propadanja. Slijedilo je povijesno predavanje pod nazivom *Klana u drugoj polovici 19. st.* u kojem je dr. sc. Tea Mayhew uz pomoć sačuvanih, vrijednih dokumenata iz područja školstva, kulture i javnog života predstavila život Klane i okolice u 19. st.. Održana su još i sljedeća predavanja: *Obiteljski nadimci u Klani* (Ivana Marinčić), *Sitni oblici usmene književnosti u Klani* (Nensi Čargonja Košuta) te tri predavanja iz prirodoslovnog područja, *Mjere zaštite i praćenje stanja na cretu Trstenik* (Željka Modrić, Marko Randić), *Posebnosti ornitofaune klanjskoga područja* (Andrej Radalj) i *Praćenje medvjeda na sjevernim Dinaridima* (Miha Krofel). I ovoga su puta predavanja bila raznolika i zanimljiva, čemu svjedoči i uvijek popunjena vijećnica u Klani. Skupu su uz mještane nazočili i posjetitelji susjednih općina te ostali gosti.

Akademik Petar Strčić

Po završetku samog stručno-znanstvenog skupa u klanjskoj je kino sali otvorena izložba *Klana va vrime Franca Jozefa* na kojoj su predstavljene predmete pronađeni u klanjskom kraju koji pripadaju drugoj polovici 19. stoljeća. U nedjelju, 21. ožujka je u povodu 90. godišnjice Rapalskog ugovora organizirano pješačenje rapalskom granicom Breza-Židovje-Studena-Klana.

Pješačenje rapalskom granicom

Kao jedan od događaja u sklopu kulturne manifestacije *Dani dr. Matka Laginje*, ove je godine u organizaciji Društva za povjesnicu Klana i Planinarskog društva "Pliš" upriličeno pješačenje rapalskom granicom. Pješačenje je odabrano kao prigodna aktivnost, budući se ove godine obilježava 90. godina Rapalskog ugovora. Ruta je uključivala Brezu, iz koje se krenulo, nadalje Židovje, Studenu i na koncu Klanu te je cjelokupno pješačenje trajalo približno tri sata.

Unatoč dobro oglašenoj i atraktivnoj aktivnosti, vrijeme nije bilo naklonjeno zainteresiranima. Vjerojatno je ono i uzrok vrlo slabog interesa mještana i ostalih pozvanih gostiju. Kiša, magla i oblaci natjerali su sudionike da hodaju s otvorenim kišobranima. Uz rapalsku granicu su sudionici pješačenja, uglavnom članovi Planinarskog društva Pliš, pod vodstvom Ivana Starčića detaljno obišli dva bunkera i ostale talijanske fortifikacije na ruti Breza-Židovje-Studena-Klana.

Izložba Klana va vrime Franca Jozefa

Kao dio kulturne manifestacije *XVII. dani dr. Matka Laginje*, u predvorju klanjske kino sale je nakon kulturno-znanstvenog skupa otvorena izložba pod imenom *Klana va vrime Franca Jozefa*. Izložbu je osmislila i organizirala jedna od sudionica ovogodišnjeg znanstvenog skupa i članica predsjedništva Društva za povjesnicu Klane, dr. sc. Tea Mayhew. U kino sali su bili izloženi eksponati iz 2. polovice 19. stoljeća. Najviše je bilo dokumenata, budući njih ljudi najduže čuvaju kao vrijednost, predmeta za svakodnevnu upotrebu, ali i ostalih predmeta kao što su škrinje s pisacim priborom, jedan keramički suvenir, novac i oružje iz kolekcije Viktora Gržinčića te povijesne karte iz kolekcije Vladimira Smešnyja. U prikupljanju izložaka mještani su izašli u susret te ovim putem zahvaljujemo svima koji su posudili svoje sačuvane dokumente i predmete. Najvrijedniji i najveći eksponat bio je mehanizam sata s klanjske crkve iz 1860. godine.

Ana Babić

Sudionici pješačenja rapalskom granicom

Predavanje *Obiteljski nadimci u Klani*

Otvorenje izložbe *Klana va vrime Franca Jozefa*

JURJEVA 2010.

Ove je godine tradicionalno obilježavanje zaštitnika mjesta Lisac, sv. Jurja, proteklo u nešto drukčijem ozračju. Naime, po prvi je put organizator ove manifestacije bila Udruga mještana Lisca, "Liščani". Najvećim je dijelom to bila mladež Lisca. Jurjeva je, kao i svake godine, i ove protekla u znaku sportskih i društvenih događaja. Cijeli ovogodišnji program održan je ispred društvenog doma na igralištu.

Obilježavanje proslave započelo je u subotu 24. travnja i nastavilo se u nedjelju, 25. travnja. Subotnja je večer bila u znaku grupe "Kolaž" i posebnog gosta, Alena Vitasovića. U nedjelju je u organizaciji PD-a "Pliš" održan po-

hod na Pliš, a istog su dana upriličena i tradicionalna događanja povodom Jurjeve - turnir u bočama, briškuli i trešeti te kuhanje lovačkog kotlića. Po prvi je puta u organizaciji MTB Racing Kvarner i Groex Ski kluba iz Jelenja održan XC maraton Grobnik-Lisac, dug više od 30 km. Tijekom cijele nedjelje atmosferu je podizao "štimung band" koji je nastavio svirati do ranih jutarnjih sati. Brojni ljubitelji svježeg zraka, zabave i Lisca su tako mogli uživati dva dana, jer nas je i vrijeme poslušilo. Vidimo se dogodine u još boljem ozračju!

Ines Prokopović

Proглаšenje pobjednika na 1. XC maratonu Grobnik-Lisac

XC MARATON GROBNIK – LISAC

Ove je godine u sklopu Jurjeve po prvi put održano još jedno sportsko druženje pod nazivom 1. XC MARATON GROBNIK LISAC + BICIKLIJADA. Prekrasno vrijeme koje je popratilo manifestaciju, bilo je ispunjenje želja svakog organizatora i ljubitelja biciklizma. Sve zajedno rezultiralo je velikim odazivom svih koji dišu za ovaj sport i tip rekreacije i zbog kojih je ova manifestacija i osmišljena. Budući je maraton održan u tjednu u kojem se obilježava Dan planeta Zemlje, ovo je ujedno bila i izuzetna prilika za poticanje svih sudionika, a posebno onih mlađih uzrasta, na jedan

ekološki način prijevoza i sportskog druženja, uz veliku dozu uživanja u prekrasnim motivima prirode našega kraja.

Službeni start utrke bio je u 10:00 sati. Zajedno je krenulo nešto više od 120 prijavljenih rekreativaca i 50-ak natjecatelja praćenih vozilima osiguranja i vodičima. Prizor u kojeg je uključeno 200-tinjak biciklista, vrijedan je divljenja i ostavio je snažan utisak na sudionike i na publiku koja ih je popratila.

Nakon prolaska mjestima Grobnišćine, rekreativci su se odvojili od natjecatelja i krenuli šumskim

predjelima Borovica te oko brda Hum došli do Podhuma i dalje preko Sobola, gdje je bila kratka pauza i skupno fotografiranje kod Spomenika podhumskim žrtvama. Potom se krenulo natrag u Čavle, gdje je organizirana završna okrepa i odmor uz prepričavanje dojmova.

Natjecatelji su nakon odvajanja u Rastočinama i službeno startali te krenuli šumskim predjelima sve do slovenske granice te uz granicu do Lisca u kojem je bio cilj utrke, ali i završna fešta.

Prva su tri mjesta u generalnom poretku osvojili:

1. Saša Vidović (BK Buzet) – 1:13:29
2. Milan Mesić (BBK Kvarner) – 1:13:29
3. Kristijan Radoš (individual) – 1:17:19

Valja istaknuti borbu za prvo mjesto u kojoj je veći dio utrke vodio Saša Vidović, ali mu se pred sam kraj utrke dogodio nevjerovatan peh, probušila mu se guma te je izgubio vodeću poziciju! No, Milan Mesić ga je pred ciljem pošteno propustio do pobjede i time dokazao što znači pravi sportski *fair play*! Bravo Milane.

Ž. Š.

Od proteklog broja, u svakom novom izdanju Glasnika predstavljamo poljoprivrednike s područja općine Klana, koji na primjeren način koriste prirodne resurse našeg kraja.

Svježije mlijeko iz Škalnice

Vujadin Vasić

PIK preuzima svježe mlijeko

Nekad su *mlikarice* iz zaleđa Rijeke bile te koje su nosile mlijeko u riječke domove i pritom napojile mnoge generacije s prirodno najsavršenijom hranom, kako je 400 g.pr.n.e. opisao mlijeko otac medicine, Hipokrat. U našem se kraju to ne zaboravlja, no, ipak danas su neka druga vremena, *mlikaric* više nema, a mlijeko i dalje stiže u naše domove.

Zahvaljujući kooperaciji riječke tvrtke PIK s individualnim proizvođačima mlijeka, zajamčen je vrlo širok asortiman visokokvalitetne, zdravstveno i higijenski ispravne domaće hrane. Sirovina, odnosno mlijeko, stiže iz krajeva koji nisu kemijski zagađeni pesticidima i umjetnim gnojivima i gdje su još uvijek ekološki čisti tlo, voda i zrak.

Jedan od njihovih kooperanata je i gospodin Vujadin Vasić iz Škalnice.

Na svojem Obiteljskom gospodarstvu, u samome središtu mjesta, on se bavi uzgojem goveda još od 1995. godine.

Istraživanja pokazuju da je od 1991. godine vidljivo opadanje brojnog stanja goveda u Republici Hrvatskoj, iako Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i druge ustanove ulažu mnogo napora i sredstava kako bi taj pad bio zaustavljen. Sam pad broja goveda odražava se i na manju proizvodnu mogućnost, tako da je na tržištu razvidno i pomanjkanje proizvoda kao što su meso i mlijeko, pa Hrvatska, iako je zemlja s velikim stočarskim resursima,

mora te proizvode uvoziti. Kako je Hrvatska na pragu ulaska u Europske integracije, važno je u što kraćem roku zaustaviti pad broja goveda i povećati proizvodnju mesa i mlijeka, kako bi se osigurala samodostatnost domaćeg tržišta, ali i mogućnost izvoza.

Najbolji put ka povećanju proizvodnje je uzgoj mladih životinja. U to sam se i sama uspjela uvjeriti, jer sam u staji kod gospodina Vasića zatekla tri mlada teluća. Cilj je uzgojiti zdravu i izdržljivu, ekonomski isplativu telad, koja ulazi u proizvodno stado i koja je sposobna za proizvodnju velikih količina visoko kvalitetnog mlijeka. Osim teladi, gospodin Vujadin ima i četiri krave i jednu junicu.

Pod uzgojem junica podrazumijeva se uzgoj rasplodnog ženskog podmlatka starijeg od 6 mjeseci. Visokovrijedne rasplodne junice uvijek su tražene za formiranje novih stada, ili povećanje postojećih. Prednost kod držanja junica jest u tome što veći dio dana provode na pašnjacima. Dobra voluminozna krma predstavlja glavninu obrok. Junice domaćeg uzgoja držane u ovakvom okruženju u potpunosti zadovoljavaju zahtjeve domaćih proizvođača.

U sezoni kada nema ispaše i zelene krme, bitan je dio obroka što veća količina kvalitetnog sijena. Važno je paziti na odnos bjelančevina i ugljikohidrata te dovoljnu količinu vitaminsko-mineralnog sadržaja u obroku.

PIK poduzima sve da sirovina koju preuzima bude kvalitetno i zdravstveno što bolja.

U veljači 2004. godine PIK je dobio međunarodno priznati certifikat kvalitete ISO 9001:2000, kao potvrdu poslovne orijentacije za kvalitetu u najširem smislu, dok kroz primjenu HACCAP sustava upravlja zdravstvenom ispravnosću hrane.

Povezanost malih proizvođača mlijeka i PIK-a Rijeke, kao prerađivača, je od velike važnosti jer su pogreške načinjene u ovoj fazi teško ispravljive. Iz tog razloga, napominje domaćin, uvedena je stroga kontrola i nadzor od strane selekcijske službe na nivou Hrvatske koja farmu obilazi jednom mjesečno. Osim toga, uzorak mlijeka se četiri puta mjesečno šalje u Križevce na analizu, gdje se određuju čistoća, masnoća, proteini i suha tvar, prema čemu se određuje i kvaliteta mlijeka te njegova cijena.

Krave se moraju pomusti dva puta dnevno. Rano ujutro, već od 6 sati je gospodin Vujadin u staji sa svojom stokom, i tada započinje jutarnja mužnja, a oko 19 sati se krave muzu po drugi puta. Dnevno se dobije oko 180 litara mlijeka.

Zimi se krave moraju hraniti po 3 puta na dan, i to sijenom, šrotom i posijama, dok su ljeti na ispaši u predjelu Škalnice koji se zove *Za Glavicu*. Na raspolaganju im je kilometrima dug i širok pašnjak s kojeg se svakoga dana vraćaju u isto vrijeme u pratnji svog gazde.

Renata Simčić

Kopriva

U ovom broju Glasnika predstavljamo Vam još jednu od biljaka kojima obiluje naš kraj, a koja se ne koristi u dovoljnoj količini, iako ima važna ljekovita i nutritivna svojstva.

Urtica dioica L., kopriva

Porodica: Urticaceae

Narodni nazivi: kopriva obična, pasja kupina, pitoma kopriva

Koprivu su još stari Rimljani cijenili kao hranu i lijek. Ona je oduvijek siromašnim ljudima bila prva proljetna zelena hrana. U vrijeme gladi bila je prva i jedina, najzdravija hrana – kako za ljude, tako i za domaće životinje.

Rasprostranjenost i biologija

Kopriva je vrsta samonikle jestive biljke roda *Urtica* koja raste u Europi, Aziji, Africi i Sjevernoj Americi. Kopriva je, u biti, korov koji raste na zapuštenim i često prljavim mjestima, u blizini naselja, kuća, ograda, na odlagalištima smeća, u prorijeđenim šumama, ali gotovo uvijek na vrlo plodnim zemljištima.

Stabljika doseže visinu do 150 cm, a listovi su dugi od 3 do 15 cm. Listovi srcolikog oblika se nalaze na kratkim peteljka i imaju kratke dlačice. Listovi i peteljke su pokriveni žarunicama, i zbog toga ih je jako neugodno dodirnuti, jer izliju oštar sok na kožu. Cvjetovi koprive su zeleni i neugledni, a biljka ima velik korijen. Cvjeta od proljeća do jeseni, a za vrijeme zime ostaje u zemlji.

SASTAV: u literaturi poznati i analitički ispitani, glavni sastojci koprive su:

- bjelančevine (5,5 %)
- masti (0,7 %)
- ugljikohidrati (7 %)
- vitamin C (u mladom lišću), karoten (provitamin A), B2, K
- mineralne soli željeza, sumpora, kalcija, natrija i magnezija
- kiseline – pantenonska, mravlja, octena, maslačna i kremična
- flavonoidi
- u lišću ima tanina, klorofila, karotena, fitosterola, lecitina i nešto sluzi i voska
- u dlačicama ima acetilholina i histamina

BRANJE: kopriva raste na skrovitim, zapuštenim mjestima. Najvrijednija svojstva ima od ožujka do svibnja, ali može se brati cijele godine, budući nakon košenja ponovno stvara mlade vrške. Za upotrebu u kulinarstvu koriste se upravo vršci koprive, što znači gornja četiri lista. U mladim listovima koprive ima dvadeset puta više vitamina C nego u zelenoj salati i dodavanjem nasjeckanih listova, obogaćujemo salatu, a da ne štetimo njezinom okusu. Kopriva se uvijek mora kratko prokuhati da bi se uklonila mravlja kiselina, kao i kremična kiselina koja u većim količinama može biti štetna za bubrege.

UPOTREBA: Koprivu su stari Grci koristili za masažu protiv reumatskih bolova, a poznato je da poboljšava rad probavnog sustava. Sadrži kalcij, kalij, željezo, fosfor, vitamine C i A i organske kiseline. Ekstrakt korijena ima mnogo željeza, koristi se protiv opadanja kose i pozitivno utječe na krv.

Čaj od koprive se priprema od mladih listova koji se kuhaju 15 minuta u litri vode. Procijeđeni se čaj (koji se po želji može i zasladiti), može piti tijekom čitavog dana. Olakšava mokrenje, poboljšava metabolizam i ojačava imunitet. Zbog svog sastava i svojstava, kopriva općenito dobro djeluje na organizam, osobito zbog flavonoida i željeza. Baš poput čaja, i vino od koprive blagotvorno djeluje na organizam. Od pospješavanja imuniteta i slabokrvnosti, pa sve do poticanja probave i mokrenja.

Vino od koprive se priprema na način da se dvije žlice mladih listova i dvije žlice cvjetova sedam dana namaču u jednoj litri domaćeg bijelog vina, te se procijeđena tekućina sprema u boce i čuva na hladnom. Dovoljno je piti jednu čašicu ujutro tijekom 15 dana.

Bez obzira na ljekovita svojstva, kopriva se ne konzumira svježa, jer ponekad mogu nastupiti problemi s probavnim sustavom, kao i crvenilo kože. Osim što štiti od bolesti, kopriva može suzbiti lisne uši koje su veliki nametnik voću, a često se koristi kao hrana zečevima i svinjama. U prehrambenoj se industriji koristi u proizvodnji sira yarga, te začinjene varijante gouda sira, a u sjevernoj se Europi često jede juha od koprive. Osim u prehrambenoj, rabi se i u tekstilnoj industriji, jer korijen biljke daje žutu boju, a vlakna su joj jako hrapava.

Listove mlade koprive (čiji vrhovi žare) dobro je koristiti u obliku obloga. Mada peče i svrbi, plikovi i bol brzo prođu, no "opekline od koprive" jačaju imunitet i smanjuju reumatske bolove. Ipak, ne treba pretjerivati.

Jeste li znali?

Tkanina napravljena od koprive pronađena je na lokacijama na kojima su živjeli ljudi iz brončanog doba. U germanskoj mitologiji, kopriva je bila simbol boga munje. Prema narodnom vjerovanju, munja nikada neće udariti u koprivu i od toga dolazi i poznata poslovice: *Neće grom u koprive*. Koprive se tradicionalno beru na Veliki Četvrtak i Veliki Petak. Albrecht Dürer, jedan od najslavnijih njemačkih slikara, toliko je cijenio koprivu kao ljekovitu biljku, da je u svom remek djelu nacrtao anđela koji nosi koprivu k nebeskom prijestolju. U Ujedinjenom Kraljevstvu se od 1986. održava *Stinging Nettle Eating Championship*, natjecanje u jedenju kopriva.

Matija Laginja, dipl. ing. šum

OSNOVNA ŠKOLA KLANA

Iz školske knjižnice Ružičasta vila i u Klani!

16. veljače našu je školu posjetila **Ružičasta vila**, odnosno njezina **autorica Vesna Miculinić Prešnjak** koja je tom prigodom predstavila istoimenu slikovnicu; svoje najsvežije djelo namijenjeno najmlađima. Za ugodnog jednosatnog druženja saznali smo više o tome tko je Ružičasta vila, kako je nastala, čime se bavi i sl., ali i kako se postaje književnikom, koliko je vremena potrebno da nastanu priče, je li lakše pisati za djecu ili za odrasle i mnogo drugih stvari. Po završetku "kiše učeničkih pitanja", susret je okončan srdačnom zahvalom i pozivom autorici da bude draga gošća našoj školi još koji put.

Mladi knjižničari u akciji

Tijekom mjeseca travnja članovi skupine **Mladi knjižničari** imali su pune ruke posla. Rođendan Ivane Brlić-Mažuranić (zajedno sa svojim kolegama iz 3. razreda) obilježili su **posjetom Villi Ružić na Pećinama** gdje su posebnu pozornost posvetili spomeničkoj knjižnici obitelji Mažuranić – Brlić – Ružić s originalnim izdanjima i rukopisima neprocjenjive vrijednosti, a poseban su dojam na njih ostavili i neki od osobnih predmeta članova obitelji. Tek tjedan dana kasnije, **istu je skupinu ugostila tetka Branka, voditeljica narodne knjižnice Halubajska zora na Marinićima**. Ona im je pobliže razjasnila osnovne razlike između školske i narodne knjižnice, njezine odjele i vrste zbirki, a najzanimljiviji dio posjeta bilo je upoznavanje s knjigomatom – modernom (kompjutoriziranom) napravom koja korisnicima omogućuje vraćanje knjiga u bilo koje doba dana.

Matematika...na sceni!

Povodom Svjetskoga dana kazališta **posjetili su nas mladi profesionalni glumci** i odglumili nam – Matematiku! **Dvojica apsolvencata sa zagrebačke Akademije dramskih umjetnosti – Jan Kerekeš i Zoran Pribičević**, pred pedesetak učenika nižih razreda i njihovim učiteljicama,

svojim su gotovo jednosatnim nastupom izazvali opće oduševljenje; mnoštvo smijeha i iznimno dobre reakcije mališana. Po završetku predstave, članice Novinarske grupe su upriličile i kratak intervju s našim gostima, a isti su završili simpatičnom porukom: „*Volite se, družite, učite, uživajte dok imate vremena i, naravno, uvijek ostanite onakvi kakvi jeste.*“

Obilježen Svjetski dan zdravlja

Na prijedlog **Gradskog društva Crvenog križa Rijeka**, različitim aktivnostima i radionicama, 21. travnja **obilježen je Svjetski dan zdravlja**. Na **otvorenom prostoru ispred nekadašnje klanjske vojarne, (svi) učenici naše škole imali su priliku sudjelovati u obilježavanju ovoga dana putem izabраниh i osmišljenih aktivnosti i radionica u organizaciji Gradskog društva Crvenog križa**. Ovo **aktivno obilježavanje organizirano je u suradnji s Općinom Klana**, a za sve aktivnosti postavila se i koristila oprema Gradskog društva Crvenog križa Rijeka.

Učenici su sudjelovali u mnoštvu zanimljivih aktivnosti kroz koje su mogli naučiti nešto više o tome kako zaštititi i očuvati svoje i tuđe zdravlje. Neke od tema radionica bile su kodovi sigurnosti na vodi, demonstracija (i vježba) laičkog pružanja prve pomoći, ali i prevencija ovisnosti o alkoholu, drogama i pušenju, sprječavanje trgovanja ljudima, kako pobuditi oprez prilikom kontakata s nepoznatima i sl. Na poslijetku je, još jednom, posebno ukazano na značaj dobrovoljnog darivanja krvi, te na možebitno pristupanje darivanju krvi u budućnosti.

Bili smo na terenu...

Tijekom ožujka su učenici 3. i 4. razreda realizirali terensku nastavu u **Novom Vinodolskom i Crikvenici** gdje su posjetili **Muzej, galeriju te Akvarij**. Istom prigodom razgledali su i **hidroelektranu te jezero Tribalj**, čime su simbolično obilježili **Dan voda**.

Učenici 5. i 6. razreda posjetili su **otok Krk i bili u crkvi Sv. Lucije u Jurandvoru** gdje su upoznati s neprocjenjivim značajem **Bašćanske ploče**, a potom su se uputili na **Košljun**, u razgled **samostana i etnografskoga muzeja**. Po prvi put, učenici 7. i 8. razreda svoju su terensku nastavu realizirali na **brdu Sv. Križ (na Gornjoj Vežici)** i posjetili **riječki Astronomske centar**, gdje su doznali mnoštvo zanimljivih informacija o **razvoju i karakteristikama teleskopa i najvećim zanimljivostima pojedinih planeta**.

ZNANJEM DO SIGURNOG INTERNETA

Koje su prednosti, a koji nedostaci interneta, roditelji klanjskih osnovnoškolaca imali su priliku saznati u utorak, 27. travnja, kada je za **iste organizirano predavanje o opasnostima interneta, a gost predavač bila je Milica Mačešić iz Centra tehničke kulture u Rijeci**.

Cilj predavanja bio je skrenuti pozornost na sve učestaliju pojavu elektronskog nasilja (**cyberbullynga**) te na (često) neprimjereno korištenje ove **međunarodne mreže**, ali ujedno dati i smjernice kako uputiti djecu u korisno sluzenje računalom te istaknuti njegove prednosti.

U smislu istoga, bilo je riječi o društvenim mrežama (pr. Facebook), blogo-

IZ ŠKOLE I VRTIĆA

vima i e-mailovima te gdje (kada i kako) treba postaviti granicu u djetetovu cyber-lifeu, odnosno o tome kako uspješno nadzirati svoje dijete prilikom korištenja spomenutih sadržaja. Pritom je **posebice istaknuta važnost stručne pomoći i edukacije za roditelje** kao važnoga faktora u povećanju životnog iskustva u okviru "projekta" cjeloživotnog učenja.

Mladi klanjski tehničar u Dubrovniku

Zbog odličnog plasmana na županijskom natjecanju, **učenik 5. razreda naše škole, Jan Gržinčić, pozvan je u Dubrovnik, na državno natjecanje mladih tehničara RH, u organizaciji Hrvatske zajednice tehničke kulture.**

Dvodnevno natjecanje se održavalo u hotelima na Babinom Kuku (gdje su učenici i mentori ujedno bili i smješteni), a **zadatci za učenike bili su podijeljeni u tri razine: ispit znanja, praktičan rad i prezentacija rada.** Praktičan rad koji je Jan izradio na natjecanju, bio je model vjetrenjače od balze (tankog, laganog, lomljivog drva), a isti se mogao razgledati na školskoj izložbi, prigodom završne školske priredbe.

Kako smo obilježili rođendan Europe?

Tijekom cijeloga prvoga svibanjskog tjedna provedene su različite aktivnosti koje su za cilj imale upoznati učenike s poviješću i nastankom EU, njenim najvažnijim institucijama, kulturnim znamenostima drugih europskih država i sl. U tom su smislu izrađivani razni plakati i PP prezentacije, pretraživani mrežni portali (pr. *Europa za mlade*), a posebna aktivnost bilo je i istraživanje Novinarske grupe koja je propitivala učenički stav o skorome ulasku u EU te kako se učenici osobno pripremaju za to i što misle o važnosti učenja stranih jezika kao jednog od osnovnih predujeta za svoje "bolje sutra".

Nensi Čargonja Košuta

Čakavčiči pul Ronjgi 2010.

Na natjecanju za dječje radove na čakavštini "Čakavčiči pul Ronjgi", učenica 2. razreda KLARA SIMČIĆ dobila je prvu nagradu za svoj rad:

Moja tajna

*Ja bin jako želela
da bin pol tebe sedela.
Saki bi te dan va pernici mojoj
čekala bonbona dva.
Poskriveć bimo si ruke prijemali
i bušiče dali.
Ali kad bi tata doznał
po selu bi ti bežal.*

U planu zamjena krova školske športske dvorane

Primorsko-goranska županija, Općina Klana i Osnovna škola "Klana" sklopile su ugovor o sufinanciranju građevinsko-obrtničkih radova zamjene krova školske športske dvorane. Prema planiranoj vrijednosti za navedene je radove potrebno izdvojiti 160.000,00 kn. Iz proračunskih sredstava Županije za 2010. godinu se u tu svrhu planira izdvojiti 140.000,00 kn, a iz proračunskih sredstava Općine 20.000,00 kn. Nakon postupka javne nabave tijekom ljeta, uslijedit će radovi. Dvorana je u lošem građevinskom stanju. Ne zadovoljava estetske i higijenske zahtjeve. Do sada, financiranjem Primorsko-goranske županije dotrajala je stolarija zamijenjena novom PVC stolarijom. Nakon izmjene krova potrebno je urediti fasadu, oličiti zidove te stare parkete zamijeniti novima. Osim školske djece, dvoranu koriste i klubovi i udruge s područja Općine Klana.

Novosti iz Eko-škole Integrirani dan 2010: „SAMONIKLO BILJE U PREHRANI“

OŠ "Klana" pripada međunarodnoj skupini eko-škola te u skladu s time, redovito provodi i raznovrsne aktivnosti s temom zdravog života. U sklopu integrirane nastave u prirodi, a s ciljem edukacije o nutricionističkim i ljekovitim svojstvima biljaka našega kraja, 11. svibnja 2010. godine organizirane su radionice za mlade razrede zanimljivih naziva: *Samoniklo jestivo bilje*.

kopriva i maslačak; Bilje u našim slikama; Čaj kao lijek; Zdravlje u koprivi.
U suradnji s udrugom Mala scena iz Pule održano je predavanje za učenike starijih razreda. Učenici su obišli teren te nastavili s radom u radionicama. Najzanimljivije je bilo u radionici gdje se je pripremalo jelo od ubranog samoniklog bilja s klanjskoga polja. Učenici su degustirali namaz s koprivom, marmeladu od jabuka i vrijeska, uživali u okusu čaja od latica divlje ruže, koromača i majčine dušice.

Ponovno uspješni u akciji prikupljanja staroga papira

Uz pomoć mještana i zalaganjem svih učenika škole, od 17. do 25. svibnja prikupljeno je čak 5845 kg staroga papira. Hvala svima i vidimo se dogo-dine!

Predupis djece u prvi razred za šk.god. 2010/2011.

Tijekom travnja provedene su predbilježbe za upis učenika u prvi razred, a ukupno je predbilježeno 21 dijete s područja općine Klana.

Ana Sušnik Mudrić

DJEČJI VRTIĆ KLANA

KAKO JE NASTAO VRTIČKI RJEČNIK

Ovu smo godinu, u kojoj nam je glavna tema bila obitelj, započeli s projektom "Kaj su pekli naši stari". Prikupljali smo autohtone klanjske recepte koje su nam donosile naše mame i none. Bilo je tu svega ukusnog; kako ispeći štrudelj, što nam sve ide u obeticu, od čega se radi palenta i još mnogo toga.

I sami smo bili vrijedni, te smo se uhvatili posla, i kao pravi kuhari, svaki smo recept i isprobali. Naučili smo različite vrste povrća, voća i drugih namirnica, začinskog bilja, začina i dodataka za okus i miris.

Mijesili smo, vagali, ribali, mijeli, gulili i rezali! Sva su djeca aktivno sudjelovala, veselila se, istraživala, a veselju nije bilo kraja kada je trebalo degustirati pripremljena jela.

Tijekom trajanja projekta nastali su zanimljivi radovi djece različitih uzrasta, kao i dječja objašnjenja za namirnice. Naši su predškolci neke recepte i sami napisali.

Tada smo došli na ideju o izdavanju tekstualno-slikovnog rječnika "Knjiga o besid 2" koji je podijeljen u pet cjelina: Žir, Verdura, Špeža, Jila i Ricete.

Ovim smo projektom utjecali na očuvanje zaboravljenih izraza i njegovanje dijalekta kraja u kojem djeca žive.

Da bi dijete moglo učiti, potrebno je da se osjeća sigurno i da osjeća pripadanje.

Kroz ovaj smo projekt željeli pomoći djeci da pojačaju osjećaj pripadanja svojoj obitelji, ali i da razviju osjećaj pripadanja vrtiću kroz različite aktivnosti i razvijanje tradicije kraja iz kojeg dolaze.

Na čakavskim susretima u Kostreni, koji su se održali u svibnju 2010. godine, naš se vrtić predstavio projektom dječjeg rječnika "Knjiga od besid 2 - Žir, Verdura, Špeža, Jila, Ricete".

Kroz ovaj smo projekt prikazali mnoge aktivnosti koje su se provodile u našem vrtiću.-

Svečana promocija tekstualno-slikovnog rječnika "Knjiga od besid 2", održana je 27. svibnja 2010. u kino sali u Klani gdje je ova generacija djece izvela vrtićku predstavu "Kako su živili naši stari" te pokazala svim posjetiocima i mještanima da Klana i njezina okolna mjesta imaju dušu, prošlost i budućnost sa svojim velikim i malim mještanima.

Danijela Varda

Polaznici i djelatnici Dječjeg vrtića Klana

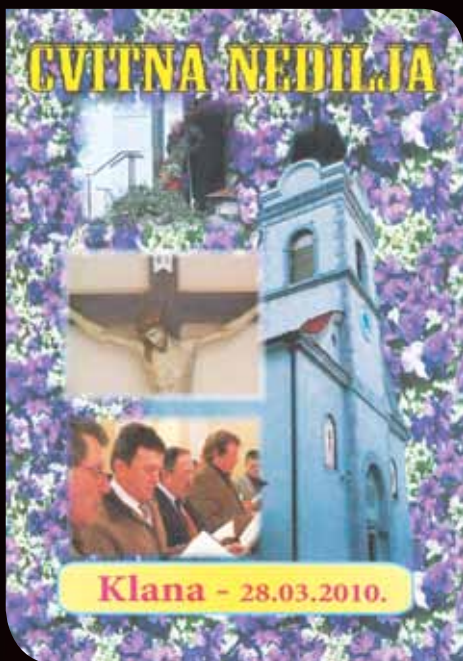

Piše: Josip Laginja

Izdavanje DVD-a pod nazivom "Muka i smrt Isusova"

Cvjetna nedjelja, dan kada katolički vjernici obilježavaju svečani ulazak Isusa Krista u Sveti grad Jeruzalem. Od pamtivijeka se u našoj župi ovaj dan slavi svečanom procesijom i misnim slavljem čiji je glavni dio pjevana dionica "Muke i smrti Isusove". U starijim brojevima našeg Glasnika objavljeni su podaci o pojedinim Klanjcima koji su "Muku" pjevali i više od pedeset godina u kontinuitetu. Kako u ovom sadašnjem vremenu među mladima iz naše župe ne postoji nikakav interes za pjevanjem u Crkvenom zboru ili zboru "Dr. Matko Laginja", osvanula je ideja da se ovogodišnja Cvjetna nedjelja snimi na DVD. Začetnici ove ideje bili su sestra i brat, Slavija Princ i Josip Gržinčić, koji su u suradnji s voditeljem Crkvenog zbora Mladenom Rasporom realizirali ovaj projekt. Njihova ideja vodilja bila je, možemo to slobodno reći, pod geslom "Da se ne pozabi". Naime, kao smo

već spomenuli, radi potpune nezainteresiranosti mlađe klanjske populacije za pjevanjem u zboru, oni su se na neki način pobojali da bi ova pjevana sveta misa mogla biti zaboravljena. Tako su tu svoju ideju pretočili u pjevano-snimljeni dokument za sadašnje i buduće generacije Klanjaca. Recimo tako da je jedan dio sakralne i kulturne povijesti klanjske župe spašen od zaborava. Cjelokupnu svetu misu, zajedno s procesijom i pjevanjem "Muke" snimio je gospodin Bernard Šebelja – Martinov, koji je i autor predgovora na istoj. Oni koji su imali prigodu pogledati snimljeni materijal, nisu krili zadovoljstvo viđenim. Vidi se rukopis pravog majstora za kamerom. Inače, glazba i antifone u pjevanju "Muke" su starinske izvedbe, stare više stoljeća, dok je sama "Muka" zadržala svoj izvorni oblik. Napominjemo da će ovaj DVD moći nabaviti svatko tko poželi ovaj vrijedni dokument imati u svojoj video-zbirci.

Muka i smrt Isusova na DVD-u

Blagdan Uskrsa u klanjskoj župi

Svečanim misnim slavljinama u Velikom tjednu, i ove je godine proslavljen Uskrs, najveći blagdan koji slave vjernici katolici. Pripreme za ovo veliko slavlje započinju već u vremenu korizme, dakle 40 dana ranije. To je vrijeme obraćenja i pokore vjernika, vrijeme odricanja, kada vjernici čineći dobra djela idu putevima kojima nas vodi vjera u Isusa Krista. Veliki tjedan započinje u četvrtak kada se slavi misa Večere gospodnje. Na Veliki petak pjeva se skraćena verzija "Muke" iz Cvjetne nedjelje i klanjanje Svetom križu. Subotnja misa Bdijenja započinje u 20:00 blagoslovom vode i vatre, simbola života. Na ovoj su misi liturgijska čitanja nešto duža o uobičajenih, a završava se blagoslovom jela za one koji nisu u prigodi nazočiti nedjeljnoj uskršnjoj misi. Sama svečanost Uskrsa koju su predvodili mons. Milan Simčić i vlč. Jure Mogaš, započela je velikom procesijom središtem Klane. Lijepoj i svečanoj atmosferi doprinijelo je i vrijeme. Prekrasan i sunčan dan ranog proljeća.

Vjernici su slavlje Uskrsa nastavili u obiteljskom krugu za bogatim i delicijama ispunjenim blagdanskim stolom.

IZBORNA GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOG LOVAČKOG DRUŠTVA "ZEC" KLANA

ANTON ŠTEMBERGER PONOVRNO PREDsjedNIK

U svečano urešenom ambijentu dvorane negdašnjeg kina "Radnik", održana je izborna godišnja skupština Hrvatskog lovačkog društva "Zec" Klana, kojoj je uz 60 lovaca nazočilo i desetak gostiju iz susjednih, prijateljskih lovačkih udruga, načelnik Općine Klana Matija Laginja, zamjenik načelnika, Siniša Štokom i predsjednik Općinskog vijeća Općine Klana, Dorijan Valenčić, te Slavko Gauš, čelnik DVD-a "Klana", Vojmir Maljevac, predsjednik DVD-a "Škalnica" i Anton Starčić, koji je na čelu Mješovitog pjevačkog zbora "Matko Laginja" od osnivanja, 1979. godine.

Predsjednik Anton Štemberger je u izvješću o radu u protekloj lovnoj sezoni u uvodu napomenuo da udruga gospodari lovištem površine 3014 ha, za čiju je zakupninu plaćeno 19.482,00 kuna, a kolektiv trenutno broji 112 članova i tri lovca-vježbenika. Nažalost, 19. veljače 2010. godine preminuo je vrijedni član, šezdesetgodišnji Goranko Raspor, ostavivši iza sebe suprugu i dvije malodobne djevojčice.

Od brojnih ostvarenih aktivnosti tijekom lovne sezone, izdvojimo sljedeće:

- održane su dvije radne skupštine, u rujnu 2009. i ožujku 2010. godine,
- ostvarena je zadovoljavajuća suradnja sa susjednim lovačkim udrugama,
- u funkciju su stavljeni električni pastiri oko polja u Klani, Studeni, Lazama i Liscu u duljini od oko 11 km,
- prijavljene su četiri štete, nastale od divljači, a oštećeni su upućeni na Osiguravajuće društvo "Triglav", kojem je uplaćena polica osiguranja,
- prijavljene su i štete na divljači (srneća divljač – četiri, dvije košute u prometu i tri košute i jedno tele od grabežljivaca – vuka, tri košute od pasa lotalica, jedna od neutvrđenog počinitelja, jedan vepar stradao od medvjeda i muflon, čiji je počinitelj nepoznat, a trofej uništen),
- u svibnju prošle godine priređeno je kontrolno gađanje i provjera oružja na Rojnu, a na pet su mjesta postavljene knjige za evidenciju izlaska u lovište, kod stručne se osobe nalazi lovna kronika, u koju se, između ostalog, upisuju i posebna zapažanja lovaca,
- obavljani su brojni radovi na objektima,
- udruga je mnogima zahvalna na materijalnoj i novčanoj pomoći, poglavito: Drvnoj industriji "Klana" (ogrijevno drvo, kotao za kuhanje graha), Šumariji Klana (ogrijevno drvo), "Luci" Rijeke (kukuruz za prihranu divljači), tvrtki "Gržin-

čić" d.o.o. Klana vl. Alberta Gržinčića na obavljenim prijevozima, privatnom poduzetniku iz Rijeke (50 l zaštitne tekućine za premazivanje vanjske strane drvene lovačke kuće),

■ u čitavom mandatnom razdoblju od četiri godine, udruga je osobito zahvalna Drvnoj industriji "Klana", Šumariji Klana, Općini Klana, "Hrvatskim šumama" Delnice, Hrvatskom lovačkom savezu, Županijskom lovačkom savezu, HEP-u Rijeka, autoprijevoznicima Mariju i Albertu Gržinčiću, dugogodišnjem predsjedniku Ivici Baraku, i državnim dužnosnicima, lovcima udruge, Hermanu Sušniku i Robertu Laginji, te DVD - u "Klana" na višestrukoj pomoći.

U srpnju 2009. godine priređena je lovačka zabava na Liscu, a na Dan domovinske zahvalnosti, 5. kolovoza 2009. u lovačkoj kući "Vranjeno" u Studeni, na kojima je značajan bol dao Mješoviti lovački pjevački zbor "Matko Laginja". 3. studenoga 2009. služena je tradicionalna, svečana sv. misa u čast sv. Huberta, zaštitnika lovaca, koju je predvodio naš župnik vlč. Jure Moguš. Lovci su bili na izletu u Međimurju i Klagenfurtu, u Austriji, kojeg je potpomogla Općina Klana. 13. prosinca 2009. godine priređen je skupni lov sa članovima LD "Jelen" Čavle, tradicionalni četrnaesti po redu. Božićni lov priređen je na Stjepanje, 26. prosinca 2009. godine.

Josip Štemberger podnio je izvješće o obavlje-

Detalj s godišnje skupštine HLD-a "Zec" Klana

nim radovima i gospodarenju lovištem, u kojem je naglašeno kako je u lovište izneseno 2500 kg kabaste, 10000 kg zrne i 1000 kg sočne hrane te 600 kg soli. Od lovnogospodarskih objekata održava se 16 pojilišta, 20 staza, 14 hranilišta, 65 solišta, 8 otvorenih i 5 zatvorenih čeka te 11 kaljužišta.

Financijsko izvješće u 2009. godini i financijski plan za 2010. godinu podnio je računopolagatelj Milan Šustar, dok je izvješće o radu Nadzornog odbora skupu predočio Marijan Cikač, a izvješće o radu Povjerenstva za lovni turizam Robert Raspor.

Nakon razrješnice dosadašnjim tijelima upravljanja udrugom, obavljen je izbor novih. Za predsjednika Hrvatskog lovačkog društva "Zec" Klana u razdoblju od 2010. do 2014. godine ponovno je izabran Anton Štemberger, a u novi su Upravni odbor ušli: Robert Raspor, Vitomir Valenčić, Slavko i Walter Šustar te Matija Laginja. U Nadzorni su odbor izabrani predsjednik Marijan Cikač i članovi Milan Mrvčić, Andrej Raspor i Romano Pivković. Prema Statutu udruge, predsjednik Anton Štemberger jest i zastupnik u Skupštini Lovачkog saveza Primorsko-goranske županije.

Skup je zaključen prigodnim domjenkom i druženjem.

Oskar Valenčić

U SPOMEN

GORAN RASPOR 1950. - 2010.

*"Teška je bila njegova bol,
Tiho ju je nosio u sebi,
Sada je sve gotovo,
Jer je Bog tako htio..."*

Dirljivim stihovima malo znanog autora njemačkog podrijetla oprostili smo se od sjene našega brata, prijatelja i, nadasve obiteljskog čovjeka, Gorana Raspora. Goranko ili, jednostavnije, Goran, nije dočekao veliku starost, teška bolest izmučila ga je toliko da joj je, nažalost, podlegao, ostavivši iza sebe rastužene, suprugu Maricu, malodobne kćerke Josipu i Mariju Magdalenu, sestre Mariju, Ivanku, Anitu, Mladenku i Branku, brojnu rodbinu, prijatelje, znance i štovatelje.

Goran potječe od oca Ivana i majke Ane iz obitelji Ivanevčičevih. Rano ostavši bez oca, mukotrpno je kročio kroz život, stvarajući vlastitu egzistenciju. Samoživ i poduzetan, stekao je brojne vještine, jednom riječju, imao je zlatne ruke. Od vozača do rada na teškim strojevima, stolarskog i lovačkog umijeća, naslijeđenih od oca, rada u polju, do društvenih aktivnosti. Tridesettrogodišnje članstvo i djelovanje u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu "Klana", desetogodišnje članstvo u Hrvatskom lovačkom društvu "Zec" Klana i današnjem Boćarskom klubu "Sv. Rok" Klana te pripadnost duhom Nogometnom klubu "Klana", kojem je mnogo pomogao, osobito u održavanju stadiona "Graščina" i izgradnji pomoćnog nogometnog igrališta. Goran je, također, bio utemeljitelj i idejni predvodnik maškarane skupine "Cirkus Cavata", koja je djelovala kratko, ali vrlo zapaženo. Napokon, Goran je bio osvjedočeni domoljub, jedan od utemeljitelja državotvorne stranke HDZ u općini Klana i hrvatski branitelj na ličkom ratištu.

Dragi naš Gorane, hvala Ti za sva dobročinstva, koja si za života činio, bila Ti lahka ova tvrda gruda klanjske i hrvatske zemljice, koju si toliko ljubio i, neka Ti je dobra kob na nebesima. Počivao u miru Božjem!

Mješoviti pjevački zbor Dr. Matko Laginja

KLANJCI U DORTMUNDU ZAPJEVALI EUROPI

Zvučalo je zaista nevjerojatno, kada je početkom ove godine od strane Hrvatskog lovačkog saveza iz Zagreba uslijedio poziv Mješovitom pjevačkom zboru "Matko Laginja" iz Klane za nastup na otvaranju sajmu lova i ribolova "Jagd und Hunt 2010" u njemačkom gradu Dortmundu.

Bio je to poziv priznanja i časti klanjskom zboru da nastupi na ovogodišnjem najvećem europskom sajmu lova i ribolova. Uslijedile su neophodne probe i pripreme. Na put dug 1125 kilometara zboristi su krenuli u nedjelju 31. siječnja 2010. u večernjim satima, a s njima je išao i načelnik Općine Klana, Matija Laginja. Ugodnim autobusom, tvrtke Juro d.o.o. iz Rijeke, praćeni izuzetno nepovoljnim vremenskim uvjetima (obilje snijega), u ponedjeljak ujutro, nakon 17 sati vožnje, zboristi su stigli na svoje odredište. Uslijedio je smještaj u hotel Etap, kraći odmor te obilna večera u hrvatskom restoranu Vinica. Na veliko oduševljenje domaćina, tu se zaorila naša hrvatska pjesma.

Nastup u Westfalenhallen Dortmund

Svečanost otvaranja sajma

U utorak, 2. veljače 2010. je u zlatnoj sali kongresnog centra Westfalenhallen Dortmund s početkom u 10:00 sati svečano otvoren 29. međunarodni sajam "Jagd und Hunt 2010". Klanjskom je zboru pripala čast da Lovačkom himnom najavi početak svečanosti otvaranja sajma kojemu je nazočilo više od 300 delegata. Hrvatska se na sajmu predstavila kao zemlja partner, a hrvatsku su delegaciju činili potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, Božidar Pankretić, državni tajnik Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Herman Sušnik, predsjednik Hrvatskog lovačkog saveza, Đuro Dečak, potpredsjednici Josip Malnar i Vladimir Cvetko te tajnik Ivica Budor.

Nakon prigodnog govora ministra Božidara Pankretića, klanjski je zbor otpjevao još jednu lovačku skladbu.

Nakon toga je uslijedila svečanost u hrvatskom paviljonu izložbenog prostora, gdje su klanjski zboristi pod vodstvom maestre Nedeljke Srebovt izveli još tri lovačke skladbe.

Nakon letimičnog dvosatnog razgledavanja velebne izložbe, krenulo se put Klane. Na sajmu je nastupilo rekordnih 581 komercijalnih i 106 institucionalnih izlagača iz 36 zemalja svijeta. Brojka od

Ispred hotela Etap

71.781 posjetitelja u pet dana sajma, daje ovome sajmu pravo nazvati se najvećim u Europi. Zboristi su se prepuni utisaka u srijedu vratili u Klanu. Članovi zbora zahvaljuju Hrvatskom lovačkom savezu Primorsko-goranske županije na angažiranosti, poglavito lovcu Toniju Fučku, jer su klanjskom zboru

omogućili nastup na jednoj manifestaciji od svjetskog značaja. Nastup u Dortmundu možemo nazvati jednim od najvećih dosegâ klanjskog zbora u 30 godina postojanja.

Anton Starčić

Izlet u Mozirje

Aktivnosti Udruge umirovljenika

Udruga umirovljenika općine Klana i u ovoj 2010. godini nastavlja sa svojim aktivnostima prema već zacrtanim programskim ciljevima, dogovorenim na redovitim sastancima Predsjedništva, koji se održavaju otprilike svakih mjesec dana. Tako je 6. ožujka ove godine u potpuno ispunjenoj Velikoj vijećnici Općine Klana održana redovita godišnja skupština Udruge. Tom su prigodom podnesena izvješća o radu Udruge u proteklom vremenskom razdoblju, kao i finansijsko izvješće te izvješće Nadzornog odbora. Također, predložen je i prijedlog programa rada i finansijskog plana za ovu godinu. Nakon završetka skupštine za sve je nazočne priređen domjenak u prostorijama Udruge. Od drugih aktivnosti valja istaknuti zdravstvenu edukaciju članova koju su u svojim mjesečnim predavanjima provodili razni liječnici specijalisti. Treba pohvaliti i naše umirovljenice koje su u suradnji s Multimedijalnim centrom provele kreativni program izrade nakita. One ističu zadovoljstvo učinjenim i kako same kažu, godi pomisao da čovjek u sebi skriva kreativnost koja je na ovaj način došla do izražaja.

Nekolicina naših članova isto tako u suradnji s Multimedijalnim centrom provodi četrdesetsatnu obuku osnova rada na računalu. Jedna jako dobra i korisna stvar za polaznike čije će značenje osjetiti i u budućnosti. Početak proljeća i ljepšeg vremena donio je i prve izlete članova Udruge. Tako je 10. travnja na izlet u Žminj krenulo pedeset naših članova. Bio je to uzvratni posjet Udruzi u Žminju. Svi naši članovi jednodušno ističu "fenomenalan doček i program boravka". Razgled znamenitosti toga kraja u centralnoj Istri, dobar i obilan objed i na kraju lijepa zabava uz živu glazbu, pjesmu i ples. 8. svibnja ove godine, udruga je organizirala izlet u Mozirje u Sloveniji, jedno prekrasno mjesto u planinskom masivu Golte s dvosatnim zadržavanjem u kupovini u Ljubljani. 29. svibnja je organiziran izlet u Veneciju za kojeg je također vladalo veliko zanimanje. Prema programu, do kraja su ljeta u planu još i izleti na Plitvička jezera te u rujnu mjesecu, trodnevni izlet u Dubrovnik i Crnu Goru. Jednako tako, tijekom lipnja je u planu i planinarski pohod umirovljenika na domaćem terenu na relaciji Gumance – Želzna vrata – Suho, što je otprilike desetak kilometara rekreativnog pješaćenja. Na Suhom izletnike dočekuje obrok vojničkog graha, što možemo zahvaliti članovima Udruge iz Škalnice i njihovom DVD-u. Na kraju, vidljivo je da svaki zainteresirani član može pronaći nešto za sebe, jer program je doista raznolik.

Josip Laginja

U posjetu žminjskim umirovljenicima

Detalj sa skupštine Udruge umirovljenika

NOVOSTI IZ PD-a "PLIŠ"

Kao što smo napisali u prošlom broju Glasnika, 2009. godina je za PD "Pliš" bila rekordna godina po broju aktivnosti. Gotovo sve što smo isplanirali je i realizirano. Realizirana nije bila jedino godišnja projekcija i druženje planinara koje se svake godine održava krajem prosinca. Naime, tih smo dana ostali bez jednog od najistaknutijih članova društva. U petak, 18. prosinca 2009. godine preminuo je dugogodišnji predsjednik, tajnik i član Izvršnog odbora te suosnivač Planinarskog društva "Pliš" – Boris Križan. Uvijek okružen mladima i ljubiteljima planina, organizirao je i vodio mnoge pohode u planine Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Slovenije. 1970. godine bio je član ekspedicije "Ararat". Za svoj je dugogodišnji rad dobio niz zahvalnica i priznanja, plaketu Planinarskog saveza Rijeke, te Srebrni i Zlatni znak Hrvatskog planinarskog saveza. Posljednjih je godina malo planinaria, ali je rado sudjelovao u vođenju planinarske dokumentacije, pripremi raznih izleta i našim zajedničkim druženjima. Idejni je začetnik i Zimskog planinarskog uspona na Pliš koji se sada već tradicionalno održava druge nedjelje u siječnju. Trećeg dana godine su se tri člana našeg društva uputila na, Klanjcima jedan od najo-

miljenijih okolnih vrhova, 1377 metara visoki Obruč i to na noćnom usponu.

Početak 2010. godine je društvo dočekalo u organizaciji zimskog uspona na Pliš koji je ove godine bio prilično dobro posjećen. Kao i svake godine, te druge nedjelje u siječnju smo se s prijateljima iz okolnih društava, nakon uspona okupili u lovačkoj kući "Prve njive" i uz projekciju slika pričevali planinarske doživljaje.

7. veljače 2010. godine je naše društvo zajedno s PD-om "Kamenjak" iz Rijeke sudjelovalo u usponu na Perun, po nedavno otvorenoj mitsko-povijesnoj stazi "Trebišća-Perun" koja se iz Mošćeničke Drage uzdiže do 880 metara visokog Peruna, putem nas upoznavajući sa slavenskom mitologijom.

Posljednje nedjelje u veljači klanjski su se planinari pridružili planinarima iz cijele Hrvatske na 11. tradicionalnom usponu na Bjelolasicu u organizaciji HPD-a "Bijele stijene" iz Mrkoplja.

Niz zimskih uspona nastavljen je 14. ožujka, kada se četvero naših planinara popelo na uvijek atraktivni slovenski Snežnik.

Sredinom travnja, po iznimno vjetrovitom danu, članovi PD-a "Pliš" drugi su se puta popeli na obližnji Obruč.

Travanj je zaključen pohodom iz Lisca na Pliš

i Kraljicu šume koji se svake godine organizira povodom Jurjeve.

U travnju i svibnju su planirani i izleti na Obzovu (otok Krk) te Japetić – tragom prvog izleta Hrvatskog planinarskog društva, te sudjelovanje na pohodu Long Walk Day u organizaciji PD-a "Skitači" iz Labina, međutim, zbog iznimno lošeg vremena koje nas je pratilo ovog proljeća, spomenuti izleti nisu realizirani.

Krajem svibnja, točnije 29. svibnja, povodom Dana hrvatskih planinara, naši su se planinari pohodom kroz Pakleno na Hahlić pridružili planinarima iz cijele Hrvatske u obilježavanju njihovog dana.

Početak 2010. godine je za naše društvo obilježen školovanjima članova te je tako troje planinara završilo planinarsku školu u organizaciji PD-a "Kamenjak" iz Rijeke, što je preduvjet za pohađanje tečaja za društvene vodiče. Nakon uspješno završene planinarske škole, ti su planinari sudjelovali na četverodnevnom tečaju HPS-a u Tuku, a sredinom lipnja očekuje ih i ispit. U slučaju prolaska, PD "Pliš" će imati na raspolaganju tri educirana vodiča, što predstavlja značajan napredak u kvaliteti organizacije izleta te samoj sigurnosti sudionika planinarskih izleta.

Robert Simčić

Početak uspona na Pliš – Jurjeva 2010.

UDRUGA MJESTA LISAC “LIŠČANI”

Udruga je u vrlo kratko vrijeme svojom aktivnošću unijela puno života u Lisac. Prvi pothvat “novopečene” Udruge “Liščani” bila je organizacija ovogodišnje Jurjeve. Prije same organizacije proslave prethodila je velika akcija pripreme i uređenja samog prostora oko društvenog doma, u

čemu su sudjelovali svi članovi, stari i mladi. S obzirom da je za Udrugu to bio prvi malo veći zadatak, prema reakcijama posjetitelja i samih mještana Lisca, uspješno je izvršen. S pozitivnim financijskim stanjem planira se uložiti u društveni dom te organizirati izlet za članove Udruge.

No, tu neće završiti aktivnosti za ovu godinu, jer postoji još planova kojima predstoji realizacija. Udruga sustavno radi na poboljšanju društvenog života mještana Lisca, potiče druženja i bolju suradnju, posebice među mladima.

Anita Marinac

Udruga mještana Škalnice

Udruga mještana Škalnice je ove godine na Izornoj skupštini odabrala novo rukovodstvo. Udruga postoji sedam godina i u svom je dosadašnjem radu ocijenjena vrlo uspješno, jer je puno utjecala na društveni život, poglavito na mlađu populaciju u mjestu Škalnica.

Na samoj sjednici, riječi pohvale uspješnog vođenja u svom trogodišnjem mandatu dobio je jedan od osnivača i predsjednik Udruge, Dean Simčić koji je ujedno zaželio mnogo sreće i uspješnog rada novom rukovodstvu. Za novog je predsjednika izabran Danijel Simčić, dok su njegovi potpredsjednici Silvio Simčić i Karmen Simčić.

Udruga je i u ovoj godini bila vrlo uspješna. Organizirala je međunarodnu biciklističku utrku Memorijal “Zambelli” koja se već dugi niz godina održava na području općine Klana, a čiji se start po prvi puta održao u Škalnici.

Treba naglasiti da je uz Udrugu najveći teret organizacije odradio DVD Škalnica.

U prvim proljetnim sunčanim danima, članovi Udruge su ofarbali dječji park te posadili cvijeće ispred svojih prostorija.

Osim toga, obilježili su blagdan Sv. Vicenca i to svetom misom u čast svih mještana Škalnice. Zahvaljujemo se vlč. Juri Mogošu, klanjskom crkvenom pjevačkom zboru, DVD-u Škalnici, te crkvenom predstavniku Škalnice, članu pastoralnog vijeća župe Klana gosp. Draganu Komenu, na uspješnoj organizaciji proslave našeg sveca.

Udruga je već dugi niz godina direktno uključena u čitav niz projekata vezanih uz svoje mjesto, a samim time intenzivno teku pripreme za održavanje 8. Memorijalnog međunarodnog malonogometnog turnira Valter Simčić – Amer i pučke zabave.

BOĆARSKI KLUB “ŠKALNICA”

Unutar Udruge mještana Škalnice djeluje i boćarska sekcija Škalnica, koja se natječe u općinskoj ligi i koja je mnogo pridonijela sportskom razvoju mjesta. Članovi Boćarskog kluba su ove godine izabrali novo rukovodstvo pa je za predsjednika, na razdoblje od tri godine, izabran Milivoj Iskra, koji je u svoj mandat krenuo vrlo žustro s jasnim ciljevima u predstojećem razdoblju. Formirao je ekipu od 20 – tak članova, 14 igrača i 6 pridruženih članova za pomoć oko održavanja utakmica. Svojom sposobnošću te uz pomoć sponzora i sredstava Općine Klana, a poglavito radom svih članova kluba, uklonili su srednji zid koji je bio nepotreban na takvim terenima, u

potpunosti nasipali jogove i pripremili ih za iduću sezonu. Nabavljen je prijeko potreban 6 - metarski kontejner za odlaganje pribora potrebnog za održavanje utakmica, također postavljena su 4 stupa i 4 nova reflektora na jogu. Svečani trenutak otvaranja nove rasvjete pripao je dugogodišnjem članu i “legendi škaljskog boćanja”, Antonu Maljevcu – Klančaru. Ovisno o financijskoj situaciji, Udruga mještana i Boćarski klub imaju u planu još niz projekata kojima žele unaprijediti društveni život Škalnice.

Dorijan Valenčić

Nova rasvjeta na jogu u Škalnici

IZ RADA DVD-a "ŠKALNICA"

U protekloj je godini Dobrovoljno vatrogasno društvo "Škalnica" interveniralo u pet slučajeva požara, učestvujući u gašenju 116 sati, od čega posebno ističu požare u Lisicu i Studeni, gdje su vatrogasci dali sve od sebe da se spasi privatna i društvena imovina. Također, intervenirali su i kod saobraćajnog udesa u Garićima te sudjelovali na različitim radnim akcijama. Osobito su zadovoljni činjenicom da im se svake godine u proljeće obraća sve više mještana Škalnice kako bi im osigurali prostor pri spaljivanju travnatih površina i korova. Na tim su osiguranjima dežurala četiri vatrogasca po dvanaest sati. Valja naglasiti da DVD "Škalnica" jako puno ulaže u uređenje vatrogasnog doma i nabavu opreme pa je u tu svrhu utrošeno preko 70.000, 00 kn, od čega je najznačajnija izrada pregradne police u kancelariji, kao i kupnja kancelarijskog namještaja, izrada ormarića za vatrogasne čizme u garderobi te nabava i postavljanje laminata u garderobi. Osim toga, kupljeno je još i računalo i televizor (LG plazma). Radilo se i na uređenju fasade, koja je nanovo ofarbana, kao i donji prozori vatrogasnog doma.

Spomen park na Kornatima

Pripadnici DVD-a "Klana" i "Škalnica" sudjelovali u izgradnji spomen-parka na Kornatima

U čast dvanaestorici vatrogasaca koji su 30. kolovoza 2007. tragično poginuli na otoku Veliki Kornat, podignut je spomen – park u suhozidu.

Autor spomenika, Nikola Bašić zamislio je da se šest križeva podigne na mjestu gdje je poginulo

šest vatrogasaca, jedan križ na mjestu gdje je za-tečen vatrogasac koji je preminuo izvan mjesta nesreće, a u pravilnoj formaciji pet križeva za one koji su umrli u bolnicama.

Kako bi odali počast svojim tragično preminulim

kolegama, članovi DVD-a "Klana" i DVD-a "Škalnica" su 18. travnja 2010 na tom mjestu sudjelovali u izgradnji 6. križa za pokojnog vatrogasca JVP – Šibenik, Ivicu Cvelina.

Željka Šarčević

CROATIA RALLY NA PODRUČJU OPĆINE KLANA

U razdoblju od 14. do 16. 5. 2010. smo na području naše općine imali čast vidjeti i doživjeti neke od najbržih vozila Europe, koja su se natjecala na Croatia Rallyju 2010.

Rally se održavao na području Rijeke i okolice, Novog Vinodola, predjelu Učke, Istre i Klane, a na njemu je sudjelovalo 50 vozača iz Hrvatske i inozemstva koji su se natjecali u više kategorija. Utrka je trajala tri dana, sastojala se od 15

brzinskih ispita različite dužine, na 8 različitim lokacija. Nama je pripala čast da prvog dana rallyja, na 2. i 4. brzinskom ispitu, ugostimo natjecatelje i pogledamo neke od najbržih voznjki koje su ikada vožene na predjelu naše općine. Brzinski ispit u dužini od 10 km vožen je od starta u samome centru Škalnice, preko Breze do Permana. U vrlo jakoj konkurenciji pobijedila je međunarodna talijanska posada Rosse-

ti – Chiorossiem u superatraktivnom vozilu, marke Fiat Grande Punto S2000, a talijanske su posade u svojim Peugeot 207 S2000 vozilima također zauzele drugo i treće mjesto. Rally je organiziran na vrhunskom nivou, uz doprinos Općine Klana i DVD-a Škalnica, koji su osiguravali brzinske ispite na našem području i svoj zadatak obavili na profesionalnoj razini.

Dorijan Valenčić

Preventivna medicina u cilju promicanja i očuvanja zdravlja

Zdravlje je najveće čovjekovo bogatstvo. To najbolje prepoznaje bolestan čovjek kojemu je zdravlje narušeno. Dok je čovjek zdrav, često zaboravlja na tu činjenicu.

Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog, duševnog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsutnost bolesti i iznemoglosti. To je također stanje mira i sigurnosti u kojem svaki čovjek, bez razlike na rasu, vjeru, političko uvjerenje i spol, ima pravo na školovanje i rad koji mu daje mogućnost da živi harmonično u zdravoj okolini i koji mu pruža osiguranje u slučaju bolesti, iznemoglosti i starosti. Odsutnost ovih prava, tj. kada ljudi u svom radu nemaju sigurnost i kada im prijete nezaposlenost, koji su bez osiguranja u bolesti, iznemoglosti i starosti, koji žive u ratnim uvjetima, koji gladuju i koji nemaju osnovnih sredstava za život, nisu zdravi.

Postoje tri objektivna elementa zdravlja: integritet organizma, njegova funkcionalnost, adaptabilna sposobnost te subjektivno doživljavanje zdravlja. Zdravstvena kondicija svakog čovjeka je rezultat naslijeđa i okolnih (izvanjskih) faktora koji su neprestano u uzajamnom djelovanju. Cilj svakog čovjeka je održanje pozitivnog ili totalnog zdravlja te njegovo unaprjeđenje, a da bi se taj cilj i ostvarivao, potrebno je aktivno sudjelovanje svakog pojedinca, zdravstvene službe i cijele ljudske zajednice u kojoj čovjek živi, radi i djeluje. Dio medicine koja se bavi očuvanjem i promicanjem zdravlja te sprječavanjem bolesti i invalidnosti zove se preventivna medicina. Poslovice *Bolje spriječiti, nego liječiti* koja je proizašla iz naroda je jako mudra izreka, a odnosi se upravo na preventivnu medicinu. Preventivna medicina provodi dogovorene preventivne akcije i mjere da bi postigla svoj zadani cilj.

Što svaki čovjek može učiniti za sebe i svoju obitelj u svrhu održavanja i unaprjeđivanja zdravlja?

Primjeniti zdrav način življenja – pravilna ishrana, izbjegavanje rizičnih čimbenika koji ugrožavaju čovjekovo zdravlje i okolinu. Rizični čimbenici su nepravilna ishrana (neredovito uzimanje obroka, konzumiranje masne i slane hrane, osobito suhomesnatih proizvoda). Preventivne mjere su također higijensko-dijetetske mjere i prevencija bolesti zubiju, edukacija pojedinca u svezi pušenja, zlouporabe alkohola i droge. Treba prakticirati fizičke aktivnosti (primjena tjelovježbe) i izbjegavati sjedilački način življenja. Dobro je prakticirati i meditaciju zbog prevencije stresa. U prevenciji ranog otkrivanja eventualnog bolesnog stanja i bolesti bitni su samokontrola krvnog tlaka, šećera u krvi, kože, dojki, kontrola tjelesne težine, lipida. Ukoliko bolest već nastupi, treba je držati pod nadzorom.

Možemo reći da je pravilna bila prehrana naših baka i djedova koji su jeli

puno maneštri i jela od povrća, te iako su koristili puno masti, uspjeli su je potrošiti jer su puno hodali i radili fizičke poslove. Mi danas više sjedimo, vozimo se automobilima, imamo razne strojeve koji zamjenjuju fizički rad u domaćinstvu. Pravilnom i zdravom ishranom svaki pojedinac radi na sprječavanju nastanka rizika od povećanog kolesterola koji je opasan jer rezultira bolestima krvnih žila (arteroskleroza), mozga, srca, bubrega, perifernih arterija, pogoduje razvoju šećerne bolesti i sl.

Pušenje

Prestankom pušenja pojedinac sprječava nastanak kronične bolesti srca (KBS), ne samo aktivnog pušača, već i osoba nepušača (pasivnih pušača) iz njegove okoline koji su izloženi dimu u zatvorenom prostoru (kući, radnom mjestu, restoranu itd.). Stoga je i Vlada RH donijela odluku o zabrani pušenja na javnim mjestima kako bi smanjila broj pušača, a time i broj bolesti vezanih uz pušenje. Za odluku i primjenu prestanka pušenja bolesnik treba potporu ostalih članova obitelji, suradnika na radnome mjestu, prijatelja, zdravstvenog osoblja (liječnika i medicinskih sestara), kako bi ustrajao u oslobađanju od te ovisnosti.

Razrješenje i sprječavanje nastanka stresa

Spoznajom stresne situacije čovjek može potražiti pomoć u drugih ljudi (obitelj, prijatelji, psiholozi, zdravstvena služba i dr.)

Prevenција najtežih bolesti

Prevencciji karcinoma, bolesti koja je i u našoj općini nažalost u porastu, češće i sa smrtnim ishodom, pojedinac može doprinijeti smanjenjem tjelesne težine. Činjenica je da gojazni, deblji pojedinci češće obolijevaju od karcinoma debelog i završnog crijeva, karcinoma dojke, žučnog mjehura, jajnika i maternice. Prehrana s puno masnoće je čimbenik rizika kod karcinoma prostate, dojke i debelog crijeva. Hrana bogata vitaminom A (obično povrće i voće tamnozeleno i tamnožute boje – špinat, blitva, avokado, bundeva, slatki krumpir – batat, mrkva, mango) te vitaminom C (agrumi, jagode i paprike te glavičasto povrće – kupus, prokulica, cvjetača i dr.), kao i jabuka, cikla, rajčica; mogli bi imati preventivnu ulogu za različite vrste karcinoma. Usolešana i dimljena hrana povećava rizik od nastanka karcinoma u gornjem dijelu probavnog sustava.

HRANA KOJU TREBA SMANJITI ILI IZBACITI IZ PREHRANE	PREPORUČENA ZAMJENA
cijelo jaje	bjelanjak jajeta (dva bjelanjka = jedno cijelo jaje)
punomasni sir	sir od obranog mlijeka, nemasni domaći sir, svježi sir, nemliječni nemasni sir
punomasno mlijeko	neomasno ili obrano mlijeko (1,8 % mm)
maslac i tvrdi margarin	lagani margarin, prašci s okusom maslaca
sladoled, statki napitci	neomasni sladoled, jogurt, ledeno mlijeko, sorbet, sladoled bez mlijeka
masno meso, hot-dog, mesna kobasica, slanina, koža peradi, iznutrice, suhomesnati proizvodi	piletina i puretina bez kože, riba – dva do tri puta tjedno - koristiti meso rjeđe i u manjim količinama, izbjegavati pečenje
školjkaši	školjkaši s manje kolesterola, npr. rakovi
čokolada	kakao
hrana pripravljena od rafiniranih namirnica (grickalice)	raznolike žitarice punog zrna, svježe voće i povrće
hrana pripravljena s puno masti, peciva s uljima kokosovog oraha, hidrogenizirana ulja ili životinjske masnoće, salo	domaća hrana s manje masti te jela koja sadrže nezacijenjena biljna ulja (sojino, suncokretovo, maslinovo, sezamovo itd.)

Pušenje je odgovorno za 30% svih smrtnih slučajeva od karcinoma (pluća, mokraćnog mjehura, usta, grla, grkljana), dok je alkohol odgovoran za otprilike 3%.

Cijepljenje

Veliki napredak u prevenciji zaraznih bolesti XX. stoljeća predstavlja primjena cjepiva, zahvaljujući kojem su prevenirane mnoge zarazne bolesti koje su u prošlosti bile javno zdravstveno zlo i uzrok mnogih oboljelih i umrlih u epidemijским i pandemijskim razmjerima.

Tako je, zahvaljujući cijepljenju, postignut nestanak velikih boginja (SZO).

Prema obvezatnom kalendaru cijepljenja, u našoj ambulanti cijepimo djecu od rođenja do 18. godine i to cjepivima protiv tuberkuloze, hepatitisa B, difterije, tetanusa, pertusisa (pasjeg kašlja), hemofilusa, influence, meningitisa, poliomije – litisa, dječje paralize, ospica, rubeole i zaušnjaka.

Fakultativna (neobavezna) cjepiva kojima se mogu cijepiti djeca u Klani, jesu protiv Rota virusa, vodenih kozica, gripe itd.

U našoj ambulanti odrasli se cijepe protiv tetanusa te sezonske gripe.

Zdravstvena je služba u prevenciji održavanja unaprjeđenja i promicanja zdravlja uključena i preko smjernica zcrtanih u SZO s postizanjem 4 cilja:

- 1) jednakost u zdravstvu
- 2) dodati život godinama (osigurati potpuni razvoj)
- 3) dodati zdravlje životu (smanjiti bolesti i različita oštećenja)
- 4) dodati godine života (smanjiti broj preranih smrtnih slučajeva i povećati očekivanu dužinu života)

Kako bi zdravstvena služba djelovala na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini faza razvoja bolesti, a u cilju unaprjeđenja zdravlja, sprječavanja bolesti, razvoja komplikacija i invalidnosti, poduzima preventivne mjere:

- 1) otkrivanjem rizika faktora – tjelesne težine, krvnog tlaka, povećanog šećera u krvi, povećanih lipida u krvi (zasićenih masnoća) s ciljem prevencije i liječenja moždanog udara, KBS; zatajenja bubrega, gangrene
- 2) primjenom određenih pregleda; kod karcinoma debelog crijeva (probavna cijev), Papa test (prevencija karcinoma maternice), primjena mamografije i UTZ (prevencija karcinoma dojke), endoskopski pregled madeža u cilju ranog otkrivanja melanoma.

Zaključak

Od svih preventivnih mjera s ciljem promicanja zdravlja i prevencijom sprječavanja bolesti, svakom je pojedincu najdostupniji **njegov način života koji čovjek može svakodnevno promijeniti**. Prehrana ima značenje za prevenciju koronarne srčane bolesti i karcinoma.

U cilju pravilne prehrane, nutritivne preporuke glase:

- 1) unositi ukupan broj kalorija za postizanje ITT (idealne tjelesne težine)
- 2) masnoće čine manje od 30% ukupnih kalorija
- 3) zasićene masti čine manje od 10% ukupnih kalorija
- 4) kolesterol je manji od 300 mg
- 5) uzimati najviše moguće razine biljnih vlakana (žitarice)
- 6) kalcij, najmanje 1000 mg/dnevno
- 7) sol – natrijev klorid, svesti na manje od 3 mg NA (7,5 g soli) dnevno
- 8) u glavnom dnevnom obroku, ručku, treba biti zastupljeno najviše (2/3 obroka) povrća ili žitarica
- 9) dnevno jesti voće
- 10) ribu jesti barem 2 X tjedno, osobito plavu
- 11) piti dovoljno tekućine: 1,5-2 L dnevno (najviše vodu, i to u međubrocima)

U promjeni načina života pojedinac može povećati fizičku aktivnost. Zdrave osobe mogu uvesti dnevnu tjelovježbu u trajanju od 30-40 min, barem 4-5 puta tjedno. Tjelovježba utječe na smanjenu pojavnost svih kroničnih bolesti pa i osteoporoze i s njom povezanih prijeloma. Tjelovježbu i bavljenje sportom, kao i pravilnu prehranu valja primijeniti i za pravilan rast i razvoj djece.

Pojedinac također može donijeti odluku izbjegavanja unosa toksina (otrova), posebno opojnih tvari – duhana i alkohola. Na pušenje otpada 30% svih slučajeva karcinoma (raka), a pušenje je i glavni čimbenik koronarne srčane bolesti. Alkohol uzrokuje 4% svih smrtnih slučajeva od karcinoma u muškaraca i 2% u žena. Alkohol je glavni razlog obolijevanja i smrtnosti u neizgledama (povredama) svih vrsta, bolestima jetre, samoubojstava i ubojstava.

Preventivne mjere zdravstvene zaštite s ciljem sprječavanja razvoja bolesti i očuvanja zdravlja jesu:

- 1) zaštita od čimbenika okoline štetnih po zdravlje (zaštita zraka, voda, tla)
- 2) zdravstveni odgoj i prosvjećivanje
- 3) otkrivanje, suzbijanje i sprječavanje bolesti i povreda
- 4) sprječavanje i suzbijanje zaraznih, kroničnih i masovnih nezaraznih bolesti
- 5) liječenje i rehabilitacija oboljelih
- 6) mjere zdravstvenog nadzora
- 7) osiguranje pune zdravstvene zaštite mladeži te zaštite žena u vezi planiranja obitelji, trudnoće, porođaja i majčinstva
- 8) prevencija liječenja i saniranja usta i zubi

U provođenju tih mjera sudjeluju liječnici, medicinske sestre, patronažne sestre, stomatolozi te psiholozi.

Mijenjanjem svog načina života postajemo najbolji uzor svojoj djeci, a tako svi doprinosimo što većem očuvanju zdravlja.

Sretno i s uspjehom.

Vaša doktorica
Biserka Svetić - Rubeša

GEMINUS
KOZMETIČKI SALON

Ana Majcan

Rupa 7
Tel: 051/732-028, Gsm: 091/568 77 75
E-mail: geminus@email.t-com.hr

“UNIVERZAL”
d.o.o.

Lisac 13, Tel. 051/808-379

VELIKI USPJEH KLANJACA

Nogometni klub "Klana", u drugoj sezoni nastupa u 4. Hrvatskoj ligi (zapad), ostvario je jedan od najboljih plasmana uopće, osvojivši izvršno peto mjesto. Naime, kolo prije kraja, Klanjci su visokom, 5:0 pobjedom protiv "Goranina" učvrstili peto mjesto sa 47 osvojenih bodova (58%), ispred njih su samo budući prvak "Opatija" (60 bodova), druga "Pazinka" i treći "Krka" s istim brojem bodova (58). U zadnjem će kolu vjerojatno pasti odluka o novim trećeligašima, a uz gotovo sigurne Opatijce, "Pazinka" i "Krka", u vjerojatnoj majstorici odlučit će drugog člana 3. HNL (zapad). Klanjci su, u 27 odigranih utakmica upisali 15 pobjeda, uz dva neriješena ishoda, doživjevši pritom 10 poraza, uz razliku zgoditaka 47:27. Momčad su vrlo uspješno vodili treneri Mladen Vranković i Luciano Celić, nekadašnji prvotimci "Rijeke", stvorivši kompaktnu cjelinu, koja je pokazala postojanost u igri i dobroj formi. Juniori (26 6 2 18 34:101 20), koje je jesenas vodio Dragan Iskra, a u proljetnom nastavku Nenad Damjanović, nakon katastrofalnog starta i devet uzastopnih poraza, pribrali su se, i u završnici jesenskog dijela prvenstva upisali tri pobjede, na proljeće još tri i dva remija, zaključivši prvenstveni maraton na zapaženom jedanaestom mjestu. Nije bilo lako klanjskim *teenagerima* u društvu pričuvne postave prvligaša "Rijeke", drugoligaša "Pomorca" i trećeligaša "Grobničana", "Orijeta", "Nehaja" i "Crikvenice", te starosjeditelja lige "Opatije", "Krka" i "Halaubjana" i starih županijskih rivala "Naprijeda", "Goranina" i "Lokomotive". Zanimljivo je da je čak osam igrača, u posljednjem kolu protiv "Nehaja", zaključilo juniorski staž, a na vrata prve momčadi, prije svih, kucaju: Marko Marinac, Valentino Ramić, Marko Surina i Joško Valenčić, dok su budući potencijalni prvotimci godinu dana mlađi Ivan Laginja i Tadej Ujčić.

Pioniri (26 0 0 26 13:271 bez bodova), mahom dvanaestgodišnjaci, koje je u jesen vodio Mihael Majetić, a u proljetnom dijelu dvojac Dalibor

Seniori NK "Klana"

Šušnjar i Siniša Delibegović, ušli su neravnopravnu borbu s dvije godine starijim suparnicima, a nastupali su pod olimpijskim geslom "Važno je sudjelovati". Sada, godinu dana stariji, zacijelo će se znati nositi s vršnjacima. Na čelu ljestvice je "Orijet" sa 69 bodova, ispred "Rijeke" (66 bodova).

Mlađi pioniri (26 9 4 13 37:81 31 bod), čiju je okosnicu činila garnitura dječaka riječkog "Zameta", predvođena trenerom Kristijanom Močibobom, polučila je zavidan uspjeh, osvajanjem devetog mjesta, ostavivši iza sebe respektabilne sastave "Naprijeda", "Lokomotive", "Grobničana", "Crikvenice" i "Vinodola". Uvjerljivi prvak je "Rijeka" sa čak 72 od mogućih 75 bodova (25 pobjeda i jedan poraz).

Oskar Valenčić

U SPOMEN FRANJO RASPOR 1939. - 2009.

U Klani je 23. prosinca Ljeta Gospodnjeg 2009. preminuo naš brat i prijatelj Franjo Raspor, izmučen teškom boli, kojeg smo na posljednji počinak ispratili na Badnji dan, ususret novorođenom Isusu...

Pamtit ćemo njegovu blagu narav i život, posvećen obitelji i našoj maloj ljudskoj zajednici.

Nogometni klub "Klana" čuvat će osobiti spomen na svojega dugogodišnjeg igrača i zaslužnog člana. Naš Franjo ili, kako smo zvali, "Tuljo", počeo je igrati nogomet 1955. godine u juniorima i nastavio u najboljoj momčadi "Klane". Bogatu karijeru, ispunjenu i usponima i padovima, zaključio je 11. lipnja 1972. godine, dajući svoj obol 4:1 pobjedi "Klane" protiv "INE" u Kostreni i promociji "Klane" u novog zonaša, treći probaj u viši rang natjecanja od osnivanja, godine 1931. Zajedno s mlađim bratom Božidarom i nećakom Romanom, sinom Božidarom, odigrao je punih 50 ligaških godina, što predstavlja nesevakidašnji sportski domet najnogometnije klanjske obitelji - Tičarovih. Uz članstvo i aktivno djelovanje u rukovodećim tijelima kluba i nemjerljivi osobni doprinos, priskrbio si je odličje svjetske nogometne organizacije FIFA, potpisano osobno od člnika Seppa Blattera, uz bok klupskih volontera "par excellence", Milana Šustara i Slavka Gržinčića.

Dragi naš Franjo, Ti koji si toliko trpio u životu, do mučeništva, bila Ti lahka ova tvrda gruda naše klanjske zemljice, koju si toliko ljubio, našao mir na nebesima u zaglaju sa svojima, Dragicom, Sandricom, Marlis i Maricom.

U SPOMEN FERDINAND MEDVEDIĆ 1934. - 2010.

Koncem veljače 2010. oprostili smo se od našega brata i prijatelja, Ferdinanda Medvedića, koji nam svima bijaše tako drag. Ferdinand ili kako smo ga zvali Ferdo bio je, prije svega, obiteljski čovjek, gospodarstvenik, koji je čitav radni vijek proveo u klanjskoj drvnoj industriji, našoj pilani, društveni djelatnik, nogometaš i sportski pedagog.

Nogometni klub "Klana" čuvat će dragu uspomenu na svojeg dugogodišnjeg igrača, trenera i zaslužnog člana. Ferdinand je počeo igrati nogomet od malih nogu, službeno u najboljoj postavi "Klane" dalekih pedesetih godina minuloga stoljeća, kada je u klanjskim momčadima, nerijetko bilo zastupljeno samo pet prezimena: Barak, Rudin i po tri Raspora, Gržinčića i Medvedića. Po tri brata, iz tri obitelji, "Farančević" Ivan, Anton - "Valini" i Franjo Raspor, "Protović" Franjo - "Kapuraj", Slave i Julko Gržinčić i "Krpinović" Josip - "Pipo", Alojz i Ferdinand Medvedić. Ferdo je, po okončanju zapažene igračke karijere, odgajao mlade uzraste, trenirajući, među inima, i vlastitog sina Josipa, jednog od igrača s najduljim seniorskim stažem u klubu, braću Predraga, igrača prvligaške "Rijeke", i Ivicu, jednog od najboljih klupskih strijelaca uopće, kasnije istaknute klanjske prvotimce Valtera Laginju, Maksa Gržinčića "Ribuu", Morena Grgurinu, Ranka Bermalja, Larija Valenčića, Marijana Bjelanovića, Sinišu Delibegovića i mnoge druge. Ukupni igrački i trenerski staž Josipa "Pipa", Alojza, Ferdinanda i Josipa Medvedića "Krpinović", premašuje 50 godina i, uz Raspora "Tičarove", svrstava ih u sam vrh najzaslužnijih klanjskih nogometnih aktivista.

Dragi naš Ferdo, Ti koji si, poput mnogih od nas, trpio u životu, nikada ne prežalivši tragični gubitak životne suputnice Laure, bila Ti lahka ova tvrda gruda naše klanjske i hrvatske zemljice, koju si iskreno ljubio i nesebično joj se darivao. Počivao u miru Božjem!

23. Memorijal Zambelli

Savljem Slovenca Gašpera Švaba u kategoriji Elite, 28. ožujka 2010. je okončano 23. izdanje tradicionalne biciklističke utrke "Memorijal Zambelli". Biciklist "Save Kranj" najbrže je odvezio pet krugova dužine 24,5 kilometara svladavši dionicu u vremenu 2:54.55 sati. Švab je tijekom 122 kilometra duge dionice prosječno vozio 41,848 kilometara na sat. Drugi je na cilj stigao njegov sunarodnjak, Dean Bajt iz "Perutnine Ptuj" koji je za pobjednikom zaostao šest sekundi. Treće vrijeme ostvario je još jedan Slovenac, Blaž Bonča iz ljubljanske momčadi "Obrazi Delo Revije", koji je tako zaokružio slovensku dominaciju, budući su biciklisti iz susjedne Slovenije osvojili prvih sedam mjesta. Najbolji hrvatski predstavnik bio je Riječanin Emaunel Kišerlovski, inače član "Loborike", koji je utrku okončao na osmom mjestu stigavši na cilj s 22 sekunde zaostatka za pobjednikom. Utrka u elitnoj disciplini okupila je 62 biciklista, a dionicu je uspjelo okončati samo 40 najspremnijih.

Utrka u organizaciji BK "Rijeka" koja se boduje za Kup Hrvatske okupila je 200 natjecatelja iz Hrvatske i Slovenije. Po prvi puta od priređivanja te manifestacije startno - ciljna utrka održana je na prostoru Škalnice, a svu su potrebnu organizacijsku ulogu i svojstvo domaćina preuzeli Udruga mještana Škalnice "Škaljani" i DVD "Škalnica" koje se sa 10-tak svojih članova i 2 vozila pobrinulo za osiguranje staze i parkirališta, dok se Udruga pobrinula za smještaj gostiju i ostale zahtjeve organizatora. Utrka je vožena preko Lipe, Rupe, Permana, Ružića, Breze i natrag do Škalnice. Od riječkih je predstavnika odličan nastup odradio Igor Rudan, Puljanin koji vozi za "Rijeku", a koji je slavio u konkurenciji biciklista do 23 godine i tako preuzeo vodeću poziciju u ukupnom poretku ovogodišnjeg Kupa Hrvatske.

Memorijal Zambelli je ove sezone poslužio kao priprema za hrvatsku žensku reprezentaciju uoči nastupa na predstojećim međunarodnim

Utrka kroz Škalnicu

utrakama u Italiji tijekom travnja, a najbolju formu demonstrirala je Riječanka Viena Balen, koja je odnijela pobjedu u ženskoj konkurenciji. Članica BK "Rijeka" je dionicu od 49 kilometara odradila u vremenu 1:20.30 sati, nadvisivši u foto finišu Maju Marukić. Svoje ispite na stazi koja je prolazila kroz Općine Matulji i Klana odradili su i veterani, a najviše razloga za zadovoljstvo imao je slovenski predstavnik Gregor Vida, koji je zadanu dionicu odvezio u vremenu 1:14.24 sat.

Na kraju manifestacije su predsjednik Biciklističkog saveza Hrvatske Ivica Gržinić i predstavnik Općine Klana, predsjednik Općinskog vijeća, Dorijan Valenčić natjecateljima predali prigodne nagrade i pokale za polučene rezultate.

Ž. Š.

BOĆARI "SV. ROKA" U BORBI ZA VIŠI RANG!

BK "Sveti Rok" Klana

Boćarski klub "Sv. Rok", prošlogodišnji prvak II. Županijske boćarske lige Rijeka – Primorje – otoci i povratnik u I. Županijsku ligu je u protekloj natjecateljskoj sezoni ostvario primarni cilj, opstanak u ligi. Ove godine, klanjski boćari, u netom okončanom prvenstvu, po jednostrukom bod-sustavu, osvojili su četvrto mjesto i plasman u doigravanje za novoga prvaka. Već 13. lipnja 2010. igrat će prvu utakmicu

protiv "Gornjeg Kraja – Ladvić" iz Gornjeg Kraja (Crikvenica) na klanjskom boćalištu, a sedam dana kasnije uzvrat u Gornjem Kraju. U slučaju ukupnog uspjeha igrat će odlučujuća dva dvoboja protiv pobjednika iz dva susreta, između "Kukuljanova" i "Kostrene".

U minulom *blic-prvenstvu* boje "Sv. Roka" branili su Željko Brmalj, braća Ivan i Slaven Grgić, Slavko Gržinić, Franko Karlović, Damir Knežević, Franjo Laginja, Leonard Pekar, Vilim Prodan, Sanjin Silić, Vilim Tomšić, Ivica Vrbeta i Đuro Žulić, koje je uspješno predvodio trener Ivica Tapalović.

Boćarski klub "Sv. Rok" priređivač je i dvaju značajnih priredbi, boćarskih turnira parova "Boće Open Klana", najvećeg u Hrvatskoj i jednog od najvećih u Europi, koji će se ove godine igrati 17. i 18. srpnja, i Rokovskog turnira trojki, u sklopu obilježavanja središnjih godišnjih slavlja, blagdana Velike Gospe i Sv. Roka, zaštitnika mjesta i Dana Općine Klana.

Uz eventualni ulazak u viši rang natjecanja i zamišljenu izgradnju Boćarskog doma, BK "Sv. Rok" ostvario bi sve svoje snove, koji bi mu omogućili osnivanje škole boćanja i optimalni rad u suvremenim amaterskim uvjetima.

Oskar Valenčić

PUTOPIS

Naša mještanka, dr. sc. Tea Mayhew je u prosincu 2007. godine posjetila Island pa u sljedećem tekstu možete saznati nešto više o ljepotama tog tajanstvenog otoka, koji se posljednjih mjeseci tako često spominje.

U trenutku dok ovo pišem, islandski vulkanski pepeo u nastavcima nadvija europski kontinent, ometajući zračni prostor i stvarajući nevolje mnogim putnicima. Island mi je ostao u dubokom sjećanju po svojim kontrastima nakon posjeta u prosincu 2007. godine. Prosinac, doduše, nije vrhunac turističke sezone na Islandu, ali se ne smije propustiti niti jedna mogućnost da se posjeti ovaj nevjerojatan otok pa sam zdušno prihvatila poziv Islandskog Sveučilišta da sudjelujem na konferenciji povjesničara u Reykjaviku. Smješten blisko sjevernom polu, Island u hladnijoj polovici godine uglavnom živi u polarnoj noći koja doseže svoj vrhunac upravo u prosincu.

Gejziri

ISLAND

– ČAROBNI OTOK LEDA I VATRE

Usred zime danje svjetlo traje svega četiri-pet sati. Sjećam se dramatičnog buđenja zore iznad Reykjavika tek negdje oko 11 sati ujutro (po našem vremenu to je podne, s obzirom da se Island kao i Britansko otočje nalazi u grinvičkoj vremenskoj zoni, jedan sat unazad od centralnog europskog vremena), da bi se već negdje oko 15 sati smračilo. Ono što me iznenadilo, bila je mala količina snijega u prosincu. Kako sam saznala od Islandana, sniježno razdoblje na Islandu započinje u listopadu. Kasnije se temperatura spusti ispod ništice, tako da je zapravo sve zaleđeno. Doduše, topla golfska struja dopire do islandskih obala i štiti od ekstremnih polarnih zima. Ono što je karakteristično za otočne zime su nagle sniježne oluje o kojima islandska meteorološka služba redovno izvještava, s obzirom da mogu biti pogubne. Sjećam se najava sniježne oluje danima prije nego što se dogodila, i doista, najave su bile opravdane. Vrlo snažan vjetar i snijeg nisu dopuštali nikakvo kretanje otvorenim prostorima. Nasreću, to je bila smo jedna kratka epizoda. Vedro nebo i niske temperature omogućuju pojavu polarne svjetlosti, koja zbog ulične rasvjete u naseljima nije vidljiva, ali se zato u njoj može uživati na širokim nenaseljenim prostranstvima koja okružuju grad. Tu prevladava tundra. Šume koje su doseljeni Vikinzi zatekli na otoku, brzo su posječene, a zbog klimatskih uvjeta, nikad se nisu obnovile. U gradu stabla rastu uglavnom u privatnim vrtovima i parkovima, te se mogu zamijetiti slabi pokušaji pošumljavanja koji nisu dosegli većeg značaja od zakržljalog grmlja

Grotlo ugaslog vulkana

breza. Islandski konji, zdepasti, niskog rasta i guste dlake, prilagodili su se ovakvim uvjetima života i mogu se vidjeti kako slobodno vrludaju prostranstvima, bez obzira na hladnoću. Osim njih, na otoku nema drugih većih životinja, a polarna je lisica najveći predator. Island je svakako raj za ptice, iako ne u zimskom razdoblju. Ono što vam Islandani nude u svojim turističkim aranžmanima je, osim promatranja ptica, promatranje kitova, također u toplijem razdoblju godine. No, njihov stav spram te ugrožene vrste sisavaca nije jednak kao ostatku Europljana. Island je, kao i Japan, jedna od rijetkih zemalja koja izlovljava kitove i prodaje kitovo meso. Islandani će vam to sasvim hladnokrvno braniti razlozima tradicije i otočnog gospodarstva. Koliko je otočno gospodarstvo na staklenim nogama, pokazao je nedavni krah kad je država bankrotirala. Bez obzira

na gospodarsku krizu koja je kulminirala prošlog ljeta, Island je jedna od najbogatijih zemalja svijeta. Kad se uzmu u obzir nikakvi prirodni resursi za preživljavanje ljudske zajednice, pravo je čudo od čega ti ljudi žive, ili kako su tijekom povijesti opstali. Otok su negdje u 10. stoljeću naselili Vikinzi. Bila im je to usputna stanica u njihovim otkrivanjima Grenlanda i Amerike. Ovamo su naselili i zarobljene Irce koji su im služili kao robovi. Tako danas mnogi Islandani vuku korijene od tih irskih robova. Višestoljetna izolacija je jezično i kulturno udaljila Islandane od svojih vikinških predaka, iako je Island do svojeg osamostaljenja početkom 20. stoljeća bio u sastavu, isprva Norveškog, a zatim Danskog Kraljevstva. Sličnost s Norvežanima je ipak zamjetna. Osim izrazitih nordijskih fenotipa, dijele i sličan jezik, pa im sporazumijevanje, u što sam se osobno uvjerila, ide sasvim glatko, kao re-

cimo između Hrvata i Slovenaca. U svakom slučaju, Islandani će iskoristiti svaku priliku da naglase svoju posebnost.

Zanimljiv je njihov način dodjeljivanja osobnih imena. Svako ime ima svoje značenje. O tome će vas obavijestiti već na samom dolasku. Aerodrom Keflavik preplavljen je plakatima s kojih vas promatraju fotografirani Islandani s točno navedenim osobnim imenima i njihovim značenjem. Roditelji nastoje djetetu dati jedinstveno ime. Poput moje kolegice sa Sveučilišta u Reykjaviku, čije je ime Erla Hulda Huisdottir, islandska su imena sastavljena od dva osobna imena, od čega je drugo obično naslijeđeno od bake ili djeda, prezime se formira od očeva osobnog imena i nastavka "dottir" za kćer ili "son" za sina. Tako su i prezimena vrlo individualna.

Islandani su vrlo ponosni na svoju samostalnost, što su dokazali i oklijevanjem s ulaskom u Europsku uniju. Otočani koji su sve do Drugog svjetskog rata živjeli na rubu gladi, doživjeli su preporod upravo zbog tog rata, kada je Island postao američka baza za iskrcavanja u Europi. Američka je vojska tada izgradila svu infrastrukturu na otoku, što je bio preduvjet činjenici da je danas Island jedna od ključnih točaka u zračnoj komunikaciji između Europe i Amerike. U glavnom gradu Reykjaviku živi većina od nekih 300 tisuća Islandana. Do ljeta prošle godine, taj je grad bio jedno od značajnih europskih bankarskih središta. Upravo je kriza banaka uzrokovala potpuni kolaps islandskog gospodarstva. Visok životni standard vidljiv je i u načinu stanovanja. U Reykjaviku uglavnom nema visokih stambenih zgrada. Ljudi žive u privatnim kućama. To su katnice s uređenim dvorištem. Kad šćete gradom, preplavljuje vas ne baš ugodan miris sumpora, čiji izvor vrlo brzo možete otkriti po isparavanjima iz vodovodnih otvora. To je topla voda kojom ovaj vulkanski otok obiluje, a velika je ušteda Islandanima, koji zahvaljujući tim prirodnim izvorima topline, imaju besplatno grijanje, što nije mala ušteda na otoku na kojem je veći dio godine hladno. Topla se voda koristi i za zagrijavanje brojnih islandskih staklenika te zahvaljujući tome, Islandani ponosno ističu da proi-

Klanac u rascjepu dvaju kontinenata

Slapovi Dettifoss

Islandska tundra

Reykjavik

zvede vlastitu hranu, koja se odmakla od tradicionalnog, bijednog uzgoja krumpira - te sveprisutne namirnice u nordijskoj kuhinji. Tradicionalna islandska kuhinja zasniva se, naravno, na puno ribe, već spomenutom krumpiru i punoznom kruhu. Jedno od tradicionalnih, vrlo zasitnih jela koje će vam ponuditi u jednom od ugodno uređenih restorana, je veliki komad crnog kruha na kojem je servirana smjesa od krumpira i bakalara.

Osim fascinantnog načina preživljavanja ovih ljudi, na otoku čija je površina najslabija mjesečevoj, i nevjerojatnog načina na koji su izgradili svoj visoki standard, zadivljuje njihova visoka kultura demokracije i tolerancije, osobita osjetljivost na ravnopravnost spolova i ulaganje u obrazovanje koje je potpuno besplatno, kao i zdravstveno osiguranje.

Priroda je ipak ono što najviše ushićuje, poput slapova rijeke Dettifoss koji su najviši u Europi. Ipak, ovo nije samo europski otok. U geološkom smislu, ovdje Europa susreće Ameriku. Na mjestu doticaja euroazijske i sjeverno-američke tektonske ploče nastao je usjek kroz koji je izašla lava i postepeno stvorila otok, zapravo to još uvijek čini, jer je vulkanska aktivnost više nego očigledna. Trenutačno aktivan Eyjafjallajokull jedan je od manjih vulkana, dok je obližnja Ketla (Islandani bi to izgovorili više kao Hekla), sveta planina Islandana i najveći vulkan čija se erupcija tek očekuje. Usjek između dvije tektonske ploče produbljava se i širi. Područje usjeka nalazi se u nacionalnom parku Thingvellir gdje je ujedno i povijesno mjesto na kojem su se stoljećima održavali sabori islandskih poglavara.

I na kraju, s pretpostavkom da će erupcija vulkana ipak prestati ugrožavati zračni promet, toplo preporučam posjet ovom hladno-vrelom otoku koji i nije tako dalek. Najjednostavniji put do Islanda je zrakoplovom do jedne od zračnih luka u Velikoj Britaniji (let Pula – Stansted) i onda na sljedeći let do Keflavika, koji traje otprilike dva sata. S obzirom da je zračni prostor iznad Sjevernog mora prepun oblaka, budite spremni na turbulencije. Uzimajući u obzir da su letovi Ryanaira vrlo jeftini, a povoljni se letovi mogu naći i do Islanda, cijeli aranžman i nije tako nedostižan za hrvatske uvjete. No, ono što košta je preživljavanje na Islandu: hotel, hrana, izleti, koji su ipak prilagođeni dubljem džepu i islandskom visokom standardu.

Tea Mayhew

Prisjetimo se...

80 godina od smrti dr. Matka Laginje

Nadgrobní spomenik Laginjine sestre Marije

Na kućnom broju 121 (novi broj 70), u kući Sočalovih, dana 10. kolovoza 1852. godine rođen je Matej Laginja, od oca Antona i majke Marije, rođ. Fernanda. Majka Marija bila je rodom iz Boljuna u Istri. Matej je imao stariju sestru Mariju, rođenu 1842. godine i brata Antona, rođenog 1844., te troje mlađe braće koji su umrli netom po rođenju. Dr. Matko Laginja je zaključio brak s udovicom Virginiom Lazarich, rođenom 1855. godine u Padovi, u Voloskom 11. svibnja 1887. godine. Virginia udova Rieger je imala iz prvog braka tri kćeri: Antoniju, Stanu i Maru.

Dr. Matko Laginja i Virginija rođ. Lazarich imali su kćer Jelku Laginja, koja se 1918. godine udala za Ivana Ražema iz Pule. Ivan Ražem i Jelka r. Laginja su 1924. dobili kćer Dašu koja je umrla u dobi od 34 godine i nije imala potomaka.

Dr. Matko Laginja je umro u Zagrebu, 18. ožujka 1930. i pokopan je u arkadama zagrebačkog groblja Mirogoj.

140 godina od razornog potresa koji je pogodio Klanu

U utorak, 1. ožujka 1870. u 20 h i 57 min, naselje Klanu je pogodio katastrofalan potres. Potres je počeo dizajućim udarcima, a potom su uslijedili tresući, koji su doveli do velikih šteta. Od 140 kuća, gotovo niti jedna nije bila pošteđena djelomičnog ili potpunog rušenja. Četrdeset kuća nije više bilo primjereno ni za kakav oblik stanovanja. Samo je pet kuća izgrađenih na tvrdoj podlozi izbjeglo urušavanje. Osim kuća za stanovanje, stradale su i gospodarske zgrade. Dr. Matko Laginja, tada osamnaestogodišnjak, između ostalog zapisuje: "Naš plovani je bolovao od žutenice pak otkad se prestrašio izvrglo mu se u vodenicu, kako čujem neimam ufanja, da će živ ostati."

Potres se dogodio na pusni utorak pa se u puku govorilo "da jih je Bog pedevsav, aš da su previše nimotarili" te se od tog vremena u Klani na pusni utorak drži zavjetni blagdan, a sva pusna događanja završavaju u ponedjeljak.

140 godina od smrti klanjskog župnika Josipa Princa

Na dan smrti klanjskog župnika Josipa Princa (26. lipnja 1870.) iz Klane je u Kastav upućen sljedeći dopis:

Br. 43

Nadgrobná ploča župniku Josipu Princu u kapeli Sv. Mihovila

Slavno Glavarstvo občine Kastav

Pokorno podpisani občinski ured Klana naznani sa svim službeno uljudno Slavnomu Glavarstvu prežalostnu i tužnu novicu, da jest danas t.j. 26. ov. m. o 6 satnih ujutro umro naš Velečastni Gospodin Plovani Josip Princ i moli preponizno da bi Sl. Glavarstvo polag toga sve činiti blagoizvolilo što o takvih prigodah zakon pripisuje i da takodjer blagoizvoli naznačiti da bi bilo dopušteno pokojnoga pokopati pod štrem na cimiteri ili pako ne za da ne bi kašne občina imala štogod odgovornosti kako je bilo kod pogreba prvoga pokojnoga plovana.

Občinski ured Klana, dne 26. junija 1870

PEČAT

(nečitljivo)

Jakov Lusnik
blag. Obć

Odgovor iz Obćine Kastav

Primlj. 26/6/70

Obćinskom uredu
Klana

Rešavajući dopis 26. o. m. br. 43 odgovori se občinskom uredu da truplo pok. Gospodina plovana Princ-a po zakonu nesmije biti pokopano pod tako zvani štrem, nego ima biti pokopano na najpriložnije mjesto pokopališća.

Pogreb mora biti jutri u jutro jer bolest pokojnoga Gospodina ne dopusti da se truplo dulie u kući drži.

Obćinski ured neka odmah javi Gosp. Dekanu u Jelšane, od ovde hoću molit Gosp. Redovnika da ide pogrebu. Podpisani hoće najbrže tamo doći s poverenikom Sudbenim.

Kastav 26/6/70

(potpis nećitak)

NAPOMENA: originalni su spisi pohranjeni u Državnom arhivu Rijeka

150 GODINA SATA CRKVE SV. JEROLIMA U KLANI

O starosti sata na klanjskoj crkvi Sv. Jerolima samo se moglo nagađati. U narodu kruži priča da je sat nabavljen "pod drugu ruku" u Karlovcu i da je konjskom zapregom dopremljen u Klanu, no ne navodi se vrijeme kada je to učinjeno.

Sat sa crkve Sv. Jerolima u Klanu

U Državnom arhivu Rijeka je pronađen originalni dokument koji svjedoči o točnom vremenu nabavke sata. Dopis je prije 150 godina iz Kastva upućen Općinskom posredniku u Klanu, a u prijevodu glasi:

Općinski posrednik u Klanu

Za župu u Klanu pribavljen je jedan općinski sat koji služi za istu općinu i Studenu pridruženu klanjskoj župi.

Sat je bio ugovoren za 360 forinti, uključujući i rad majstora.

**Trošak na teret Općine Klana iznosi forinti 260
i Studene iznosi forinti 100
ukupno forinti 360**

Shodno zaključenom ugovoru, polovica mora biti odmah plaćena te se naređuje općini Klana da unaprijed plati polovicu od svojeg iznosa, tj. 130 forinti iz općinske blagajne. Priznanica se ima uručiti primatelju uraru.

Poglavarstvo Općine Kastav, 20. kolovoza 1860.

NAPOMENA: originalni je spis pohranjen u Državnom arhivu Rijeka S talijanskog prevela: Ana Babić, prof.

Ovaj je sat u funkciji bio 140 godina, odnosno, sve do polovice 2000. godine, kada je prilikom adaptacije crkve demontiran i umjesto njega postavljen elektronski sat. Demontažom u dijelove je učinjena pogreška. Prošle je godine brigom članova Društva za povjesnicu Klane sat restauriran i sklopljen uz pomoć stručne osobe i tom je prigodom ustanovljeno da manjka pomoćni zupčanik, odnosno regulator rada mehanizma.

Mehanizam sada teži 112 kilograma, i to bez dodatne opreme (klatno, brojčanik, kazaljke), a sastoji se od tri glavna zupčanika s drvenim valjcima ugrađenim u željeznu konstrukciju. Zupčanici se pokreću tako da se na valjcima nalazi namotaj konopca, a na samome konopcu vise kameni utezi. Srednji (glavni) uteg teži 120 kilograma, a dva pobočna imaju po stotinu kilograma. Zupčanici imaju sljedeću funkciju: srednji zupčanik (s pomoćnim zupčanikom čiji se hod regulira klatnom) služi za rad sata, a dva bočna zupčanika služe za pokretanje male kazaljke (sati) i velike kazaljke (minute). Pomoćni mehanizmi služe za odbijanje sati i kvarti na zvonu.

Sat je specifičan po tome jer su svi njegovi dijelovi izrađeni ručno-kovanjem, a spajani su konusnim željeznim klinovima.

Za kontinuirani rad sata potrebno je bilo navijane istog (podizanje kamenih utega uz pomoć ručke). U pravilu se navijanje vršilo jednom dnevno (u isto vrijeme). Restaurirani sat čeka svoje zasluženo mjesto, kao javni eksponat jednog dijela naše povijesti.

65. obljetnica oslobođenja Klane i ovoga kraja

Klana je okupirana od strane talijanske vlasti 1918. godine, a 1920. su Klana i njezina okolica, osim Studene, Rapalskim ugovorom i pripojene Italiji. Talijanska je vlast nakon toga gradila brojne fortifikacije u Klanu koje su zaposjele tisuće vojnika, a naše su mjesto obilazili i članovi kraljevske obitelji pa i sam diktator Mussolini.

Krajem 1943. te fortifikacije zaposjedaju Nijemci, koji uspostavljaju vrlo jaki garnizon i Klanu zatvaraju u bodljivaku žicu, uvodeći vrlo strogi režim za stanovništvo, uz zabranu noćnog kretanja. Stalno uznemiravani od partizana, uvode teror pa za osvetu i da bi onemogućili pomoć stanovništva partizanima, pale susjednu Lipu (30. 4. 1944.), Lisac (1. 5. 1944.) te Studenu (4. 5. 1944.) i Brezu.

Krajem 1944. i početkom 1945. partizanski pokret prerasta u veliku vojnu silu – Jugoslavensku armiju. Amerikanci sa zapada kroz Italiju, Rusi sa sjevera, a JA prema sjeveru potiskuju njemačku vojnu silu. U dogovoru sa saveznicima generalštab JA na čelu s Titom osniva posebnu postrojbu za završni napad u pravcu Rijeke i Trsta, tzv. 4. armiju koja je brojila oko 70 000 vojnika, a Nijemci uspostavljaju obranu na potezu Snežnik-Rijeka, poznatu Ingrid-stellung obrambenu liniju, ojačavši negdašnja talijanska utvrđenja na području Klane, Lubina i Sv. Katarine kod Rijeke, suprotstavivši približno istu vojnu snagu. Klana i ovaj kraj su se tako našli u središtu ovih operacija. Povijesna dokumentacija upućuje na zaključak da su se za Klanu vodila dva boja. Dana 21. i 22. travnja su partizanske jedinice 13. divizije u dva navrata napadale izuzetno utvrđenu Klanu. Nijemci su pružili žestok otpor i nakon što su dobili značajno pojačanje, odbacili su napade.

Partizani su osvajanjem Klane htjeli spriječiti izvlačenje njemačkih jedinica s područja Rijeke, a Nijemci su morali zadržati kontrolu nad Klanom da omoguće njihovo izvlačenje.

Partizani su se pregrupirali i kao pojačanje doveli 26. diviziju kojoj je bok čuvala 20. dalmatinska divizija.

Drugi je boj počeo 24. travnja. Danima su se vodile krvave borbe. U međuvremenu su "palé" Sv. Katarina i Rijeka, Nijemci se preko Škalnice (tada je od bombardiranja stradao dio Škalnice) i Rupe prebacuju u Ilirsku Bisticu gdje bivaju opkoljeni, a dana 5. svibnja 5. brigada 19. dalmatinske divizije, koja je držala upravo oslobođenu Studenu, oslobađa Klanu. Opkoljeni su se Nijemci predali 7. svibnja u Ilirskoj Bistrici, a 9. svibnja je Njemačka potpisala kapitulaciju. U tim zadnjim danima rata je poginuo veliki broj naših i neprijateljskih boraca. Tijekom II. svjetskog rata su u NOB-u i u antifašističkom otporu sudjelovala 332 borca s našeg područja. U Prekomorskim su brigadama sudjelovala 34 borca, a u sastavu savezničkih armija 21 borac. Naš je kraj u tim burnim godinama pretrpio velike žrtve. Poginulo je 69 boraca, a u logorima, bombardiranjima i strijelanjima stradale su 43 civilne žrtve rata.

Breza – 3 poginula borca

Klana – 19 poginulih boraca i 14 žrtava rata, ukupno 33 poginula

Lisac – 11 poginulih boraca i 5 žrtava rata, ukupno 16 poginulih

Studena – 24 poginula borca i 11 žrtava rata, ukupno 40 poginulih

Škalnica – 7 poginulih boraca i 13 žrtava rata, ukupno 20 poginulih

S čitavog područja općine je ukupno poginulo 112 osoba, a 100 ih je odvedeno u koncentracione i radne logore. Ove brojke govore koliki je doprinos u borbi protiv antifašizma dao naš kraj.

Ivan Šnajdar

U čast svim poginulim antifašističkim borcima, načelnik Općine Klana Matija Laginja, zamjenik načelnika Siniša Štokom i predsjednik Općinskog vijeća Općine Klana Dorijan Valentić, su 5. 5. na Dan oslobođenja Klane položili vijence na spomenik na Vasi, te 9. 5., na Dan pobjede i 22. 6. 2010. na Dan antifašističke borbe na sve spomenike antifašističkim borcima u Studeni, Lisicu, Škalnici i Klanu.

EUROPSKI PJEŠAČKI PUT E-6 BALTIK-JADRAN

Na Bohinju

U trenucima odmora

Pješački put koji povezuje Baltičko i Jadransko more otvoren je 1975. godine. Polazna mu je točka u mjestu Sieppijärvi u Finskoj. Put prolazi kroz najljepše predjele Finske, Njemačke, Austrije i Slovenije, a do 1990. godine i dijelom Hrvatske, i to našim krajem, od Gumanca do Kastva. Put je markiran na način da većim dijelom prolazi kroz manja naselja i šume, uz prirodne i povijesne znamenitosti, izbjegavajući gradove i suvremene prometnice. Do 1990. je završna točka puta bila u Kastvu. Osamostaljenjem republika bivše Jugoslavije, Slovenci su put od Snežnika (Sviščaki) preusmjerili prema Ilirskoj Bistrici i Portorožu, gdje je sada u mjestu Strunjan završna točka puta. Ne postoji evidencija koliko je pješaka prošlo cijelu, ili samo neki dio trase, ali je poznato da je kroz Klanu prošlo mnogo planinara – pješaka i to najviše Austrijanaca, Nijemaca i Slovenaca, a u restoranu "Taverna" u Klani je bila i kontrolna točka puta, gdje su mnogi našli okrepu i prenočili. Dionicu

od Gumanaca do Kastva je markirao i trasirao šumar, pokojni Pavao Sušnik, tako da se još i danas mogu vidjeti crveno – žute točke, osobito na dijelu od Pilane prema Gumancu.

U kolovozu 1986. (6 dana) i u srpnju 1987. godine (5 dana) su Ivan Starčić, Josip Kalčić i Viktor Gržinčić propješali dionicu od austrijsko-slovenske granice, od mjesta Radalje ob Dravi do Kastva, pješačeći dnevno od 7 do 12 sati. To su bili neponovljivi doživljaji upoznavanja života ljudi te prirodnih i povijesnih znamenitosti uz mnoštvo zanimljivih sjećanja; noćenja u planinarskim domovima, sjenicama pod vedrim nebom pa čak i na jednom crkvenom tornju. Nadamo se da će se ulaskom Republike Hrvatske u Europku uniju put obnoviti te da će Klana opet postati mjesto koje će svojim prirodnim ljepotama i znamenitostima pružati užitak mnogim Europljanima.

Ivan Starčić

Slovenska rijeka ponornica Reka, duga 96 kilometara, izvire na klanjskom području zvanom Vela voda. Izvor koji je udaljen 1,8 kilometara od slovenske granice, nalazi se ispod visoravni Gumanca na 620 metara nadmorske visine.

Reka protiče kroz Ilirsku Bisticu i uvire u Škocjanske jame te se nakon 42 kilometra podzemnog toka pojavljuje u Italiji pod imenom Timavo u mjestu Duino i ulijeva se u Trščanski zaljev. Izvor Vela voda je udaljen oko 1 kilometar od kućice u Staroj rebri i obilježen je putokazima i plavim točkama. Pristup izvoru je prilično zahtjevan zbog strmog terena, poglavito za vrijeme kišnog razdoblja. Sam izvor nije izdašan. Bio je zatrpan kamenjem i granjem, tako da je voda izvirala iz više mjesta. Članovi Planinarskog društva Pliš, Ivan Starčić, Marijo Taučer i Franjo Starčić odstranili su nabacano kamenje i očistili izvor tako da sada voda izbija na površinu iz jednog mjesta.

Ivan Starčić

Vela voda (Izvor rijeke Reke)

Karla Granjaš i voditeljica Belma Hodžić

KARLA GRANJAŠ POBJEDNICA VEČERE ZA 5

U 111. ciklusu popularne RTL-ove emisije "Večera za 5", snimanom u ožujku ove godine, sudjelovala je naša sumještanka Karla Granjaš. Meni sastavljen od pohanih paprika sa sirom, "šarene" teletine i torte Šarlote osvojio je ostale sudionice te je Karla s ocjenom od 19,5 bodova bila najbolja i zavrjedila poklon bon u vrijednosti od 5500 kn. Puna pozitivnih dojmova primila je mnogobrojne čestitke članova svoje obitelji, prijatelja i poznanika.

Karla se prijavila na Večeru za 5 prije svega zato jer voli kuhati, a također je željela upoznati ljude istih afiniteta. Osim kuhanja preferira kreativni rad te se bavi izradom nakita i slikarstvom, a kreirala je i modele za Fashion News u Opatiji 1995. godine. Da biste i Vi u svojim domovima osjetili dio kulinarskog umijeća naše Karle, donosimo Vam recept za jedan ukusan i jednostavan desert.

Ivana Marinčić

Karlina torta Šarlota

Sastojci

- 1 paket piškota
- 25 dag maslaca
- 25 dag šećera u prahu
- 25 dag čokolade
- 8 jaja
- 2 vanilin šećera
- 10 dag lješnjaka ili badema
- 50 dag vrhnja za šlag
- čokoladni ukrasi

Karla je dobila najbolje ocjene

Priprema: Razmutimo žumanjke i maslac, stavimo kuhati na paru i dodamo otopljenu čokoladu i vanilin šećer. Zatim umiješamo snijeg od bjelanjaka i grubo mljevene lješnjake. Piškote umočimo u mlijeko, posložimo u posudu obloženu aluminijskom folijom i prelijemo kremom. Na vrh posložimo piškote i tortu stavimo u zamrzivač u kojem mora odstajati najmanje 24 sata. Tri sata prije posluživanja tortu izvadimo iz zamrzivača, preokrenemo, uklonimo posudu, premažemo šlagom i ukrasimo čokoladnim ukrasima.

ROĐENI I UMRLI U 2009. GODINI

ROĐENI

(podaci iz zdravstvenog registra)

Filip Seršić (Klana), 10. 01. – sin Ivane i Dražena
 Noel Rubeša (Klana), 5. 3. – sin Nevije i Gorana
 Nera Bilen (Klana), 1. 5. – kći Ane i Nenada
 Leo Pavinčić (Klana), 3. 5. – sin Matee i Nenada
 Nina Duduković (Škalnica), 18. 5. – kći Željke i Slobodana
 Korina Tončinić (Škalnica), 20. 5. – kći Melite i Teodora
 Chiara Štokom (Klana), 4. 6. – kći Sabine i Kristijana
 Nicole Štefanac (Klana), 13. 6. – kći Manuele i Borislava
 Andre Banjanin (Klana), 31. 7. – sin Ane i Nikole
 Ivan Bratuša (Breza), 4. 8. – sin Jelene i Aljoše

Tijan Corallini (Klana), 17. 8. – sin Antonije i Raula
 Luka Bilen (Klana), 12. 9. – sin Martine i Paola
 Vita Valenčić (Škalnica), 30. 9. – kći Marine i Danijela
 Ella Bratović (Klana), 6. 10. – kći Ane - Marije i Dalibora
 Korina Marinac (Klana), 23. 10. – kći Mirele i Tonija
 Ivan Černjava (Klana), 12. 11. – sin Margarete i Miše
 Erik Sušnik (Klana), 17. 11. – sin Marine i Aleksandra
 Dominik Simčić (Škalnica), 27. 11. – sin Suzane i Robija
 Roberto Alex Tuhtan (Klana), 2. 12. – sin Karle i Saše
 Veronika Gauš (Klana), 14. 12. – kći Marije i Dejvida

UMRLI

(podaci iz Župnog ureda i općinskog registra)

Ana Juretić (rođ. 1920.), Klana – 27. 01.
 Iva Turak (rođ. 1930.), Klana – 29.01.
 Ivan Raspor (rođ. 1939.), Klana – 4. 02.
 Ivana Šustar Berneri (rođ. 1920.), Klana – 6. 3.
 Vojko Valenčić (rođ.1957.), Škalnica – 9. 3.
 Eduard Simčić (rođ.1933.), Klana – 24. 3.
 Siniša Anđić (rođ. 1941.), Klana – 25. 3.
 Ivan Brmalj (rođ. 1934.), Studena – 25. 6.
 Marija Starčić (rođ. 1919.), Klana – 17. 7.
 Ivana (Slava) Taučer (rođ. 1919.), Klana – 23. 7.
 Dragutina Sušnik (rođ. 1914.), Klana, Laze – 31. 7.
 Ruža Brmalj (rođ. 1941.), Studena – 25. 8.
 Marija Rodela (rođ. 1937.), Klana – 13. 9.

Dragutina Raspor (rođ. 1913.), Klana – 3. 10.
 Lucija Bilen (rođ.1933.), Klana – 18. 10.
 Draga Prokopović (rođ.1938.), Lisac – 25. 10.
 Marija Gržinčić (rođ. 1919.), Klana – 31. 10.
 Marija Piković (rođ. 1933.), Studena – 16.11.
 Josipa Iskra (rođ. 1913.), Klana – 12. 12.
 Josip Žigman (rođ. 1946.), Klana – 18. 12.
 Boris Križan (rođ. 1945.), Klana - 18. 12.
 Franjo Raspor (rođ. 1939.), Klana – 23. 12.

Pokopani na mjesnom groblju u Klani s prebivalištem izvan općine Klana

Renato Lučić, Rijeka – 26. 01.
 Ivo Petrović (rođ.1922.), Rijeka – 29. 8.

IZBOR NAJLJEPŠE OKUĆNICE I BALKONA

Obavještavaju se mještani općine Klana da se i ove godine provodi akcija VIŠE CVIJEĆA, MANJE SMEĆA u kojoj se vrši ocjenjivanje i odabir najljepše okućnice i balkona u Općini Klana. Najljepše okućnice i balkoni će se nagraditi povodom Dana Općine Klana i vjerskog blagdana Rokove, 16. kolovoza 2010. Kandidatura za izbor najljepših okućnica i balkona moguća je do 20. srpnja 2010., a od ove će se godine fotografirati i ocjenjivati isključivo one okućnice koje su vlasnici prijavili Općini Klana – telefonski (tel. 808-205) ili osobno (prijava u zgradi Općine Klana, Klana 33). Ukoliko u pojedinoj kategoriji (okućnice ili balkoni) bude manje od 10 prijavljenih kandidata, ocjenjivanje se neće provesti.

SERVISNE INFORMACIJE

NAZIV	TELEFON	UREDOVNO VRIJEME
Općina Klana	808-205	pon., sri., čet. 07.00 - 15.00, uto. 07.00 - 16.00, pet. 07.00 - 14.00
Načelnik Općine Klana prima stranke uz prethodnu najavu		utorkom od 08.00 do 16.00
Multimedijalni centar	808-301	pon. - pet. 14.00 - 21.00, sub. 14.00 - 18.00 Ljetno radno vrijeme: pon.-pet. 13.00 - 21.00
Ordinacija opće medicine dr. Biserka Svetić-Rubeša	808-203	pon., sri., pet 07.30 - 13.30, uto., čet. 13.30 - 19.30
Stomatološka ordinacija dr. Zoran Troskot	808-111	pon., sri., pet. 07.00 - 14.30, uto., čet. 13.00 - 20.30
Ljekarna Jadran Klana	808-168	pon., sri., pet 08.00 - 14.30, uto., čet. 13.00 - 19.30, 2. sub u mj. 08.00 - 12.00
Šumarija Klana	808-012	pon.-pet. 08.00 - 12.00
Šumarska savjetodavna služba, revirnik Nikola Janeš	099/311-77-21	
Poštanski ured Klana	808-231	pon.-pet. 08.00 - 15.00
Osnovna škola Klana	808-211	
Dječji vrtić Klana	808-747	
Župni ured Klana	808- 342	
Pogrebne usluge prijevoza pokojnika "Tiha noć"	098/257-900	
Dimnjačarska služba	091/886-22-10	
DVD "Klana"	808-004	
DVD "Škalnica"	808-190	
Autotrolej - info telefon	060/ 151-151	

Naputak za odlaganje krupnog otpada

Obavještavaju se mještani da se bja za odlaganje krupnog otpada od listopada 2009. nalazi na prostoru ispred bivše vojarnje u Klani i namijenjena je **ISKLUČIVO** za odlaganje **KRUPNOG OTPADA** za stanovnike s područja općine Klana.

KD ČISTOČA d.o.o. RIJEKA - DOLAC 14		PROGRAM GLOMAZNOG OTPADA ZA OPĆINU KLANA U 2010 godini											LIST 1	LISTOVA: 1
Općina KLANA		DATUMI POSTAVE KONTEJNERA OD 5 m ³ PO MJESECIMA											Ukupno kontejnera	
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
MJESNI ODBORI	KLANA		(23)		(21), (22), 27, 28, 29	31	1, 2			(21), (23), 24, (27), (28), 29	(25), 28	5, 18, 25		32
	ŠKALNICA				28, 29				30					6
UKUPNO Σ													38	

Napomena: Svakog navedenog datuma postavljaju se dva kontejnera osim datuma u zagradi kada se postavlja jedan kontejner. Kontejneri se odvoze slijedećeg radnog dana.

Obavijest Odbora groblja

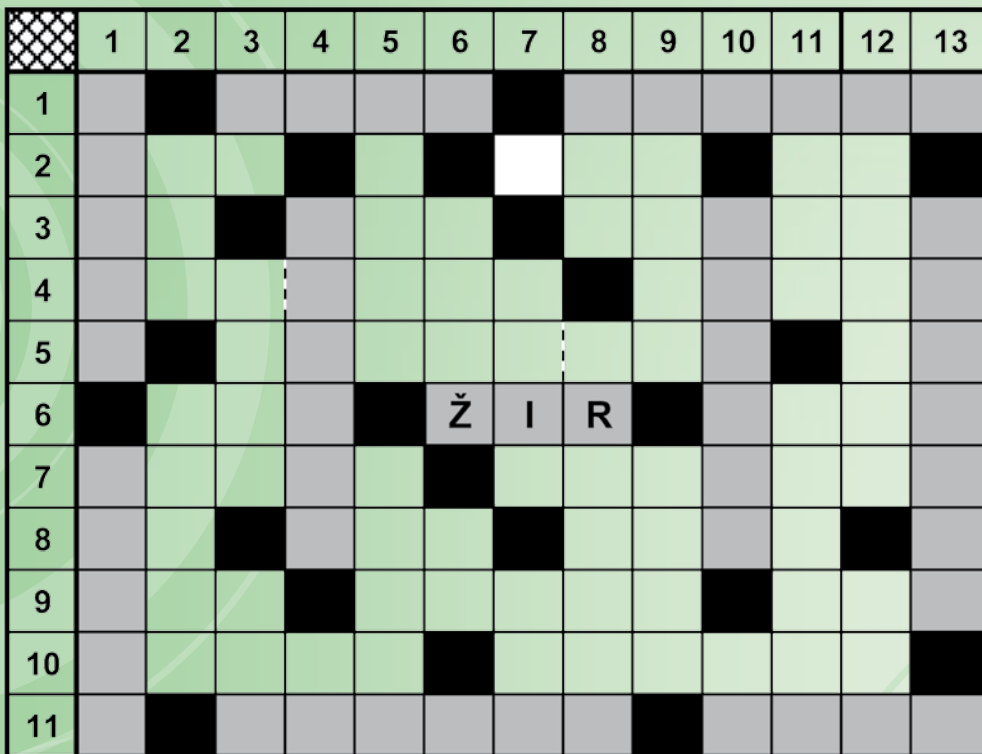
Molimo mještane općine Klana da se u slučaju smrti u obitelji jave u Općinu Klana, radi grobljanskog očevidnika i evidencije stanovništva.

Obavijest za darivanje djece povodom blagdana Sv. Nikole

Poklone povodom blagdana Sv. Nikole, 6. prosinca 2010., dobit će isključivo ona djeca **ČIJE JE PREBIVALIŠTE NA PODRUČJU OPĆINE KLANA**. Stoga molimo sve roditelje koji su zainteresirani za dodjelu poklona da u razdoblju od 15. 10. – 15. 11. 2010. donesu u Općinu Klana potvrdu o prebivalištu za svoje dijete.

KRIŽALJKA

VOĆE NAŠEG KRAJA

OKOMITO:

1. **Plava šljiva - Bijela šljiva**
2. Organ njuha - Sjedište naše općine
3. Inicijali tenisača Agassija - Ime našeg generala Agotića - Slobodan gradski prostor
4. Rimski: 1000 - **Trešnja** - Mjera za površinu zemlje
5. Zbirka katastarskih propisa (lat.) - Proslava imendana Ane
6. Oznaka za autoškolu - Vrijeme provedeno na radu ili u službi - Prvak, šampion - Kratica za zapad
7. Kratica za metar - Mirodijska biljka, anason - Naša tv voditeljica Uršula
8. Međunarodna organizacija za poljoprivredu - Rijeke ili potoci koji se ulijevaju u druge rijeke
9. Ptica koja dobro roni, ronac - Na koji način
10. Znak za uran - **Kesten** - Znak za molibden
11. Nametnik na tijelu sisavaca - Ime češkog redatelja Vavre
12. Činiti da nešto gubi na vrijednosti - Ime pjevača Rahimovskog
13. Autooznaka za Austriju - **Jabuka** - Znak za vodik

VODORAVNO:

1. Kratica za čelik - **Koštunjavi plod** nastao križanjem šljive i trešnje, cibora - **Kruška**
2. Ime pokojne glumice Begović - Kratica za radius - Ime pok. kineskog državnika Ce-Tunga - Kratica za televizija
3. Inicijali zagrebačkog Muftije Omerbašića - Kratica za Češki biciklistički savez - Na kraju, uz rub
4. Američki film Johna Irwina (1980.) - Riječka u Sloveniji
5. Kratica za amper - Umiljato pseto - Inicijali pjevačice Banfić
6. Kamenito tlo - **Domaći naziv za voće** - Pok. talijanski komičar (*Policajci i lopovi*)
7. Odašiljanja - Sušilo za boje i lakove
8. Znak za lantan - Ime skijašice Jelušić - Ime Globusove novinarkе Torbarine - Znak za kalij
9. Kratica za internacionalni - Strana svijeta nasuprot zapadu - Veznik, na isti način, poput
10. Pustinjski gušter - Ostatak kukuruznog klipa nakon skidanja zrna
11. Prvo slovo abecede - **Grožđe** - **Orah**

Autor: Ivan Starčić

ANAGRAMNI REBUS UZ KRIŽALJKU

1 2 3 4	5 6 7 8 9	10 11 12	13 14 15
			
1 2 3 4	14 9 8 6 5 11	12 10 13 7 15	

Plava
jabuka